

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Příčiny pádu Liberální strany v Kanadě po federálních volbách v roce 2011

Kristýna Hýblová

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra politologie a mezinárodních vztahů
Studijní program Mezinárodní teritoriální studia
Studijní obor Mezinárodní vztahy - britská a americká studia

Bakalářská práce

Příčiny pádu Liberální strany v Kanadě po federálních volbách v roce 2011

Kristýna Hýblová

Vedoucí práce:

PhDr. Pavel Hlaváček, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu práce, PhDr. Pavlu Hlaváčkovi, Ph.D., za cenné rady, čas a trpělivost, které mi věnoval při jejím zpracování.

Obsah

1. Úvod	7
2. Liberální strana	
2.1 Liberální strana	11
2.2 Ideologie Liberální strany	12
2.3 Dominance Liberální strany	13
3. Liberální strana do roku 2011	
3.1 Sponzorský skandál	18
3.2 Srovnání volebních programů LP z let 2004, 2008 a 2011	21
4. Kanadské volby 2011	
4.1 Důvody konání předčasných voleb	24
4.2 Program Liberální strany ve volbách v roce 2011	24
4.3 Srovnání volebních programů Liberální a Konzervativní strany	27
4.4 The New Democratic Party	28
4.5 The Green Party of Canada	32
4.6 Srovnání volebních programů jednotlivých politických stran	34
5. Výsledky federálních voleb: vítězové a poražení	36
6. Příčiny úpadku Liberální strany	38
7. Závěr	44
8. Seznam zdrojů a literatury	
8.1 Odborná literatura	47
8.2 Odborné články	48
8.3 Internetové zdroje a volební programy stran	50
9. Resumé	53

1. Úvod

Liberální strana ovládala kanadskou politickou scénu od konce 20.století. Liberálové těžili ze změn, které s sebou přinesl rok 1993. Tyto změny znamenaly změnu charakteru a podoby kanadského stranického systému a byl kladen větší důraz na regionalizaci politiky. V této době byl předsedou strany Jean Chrétien. Změna stranického systému v roce 1993 měla vliv i na posílení pozice strany. Strana navázala na svůj úspěch v roce 1993 a vyhrála další troje volby v řadě. Na dlouho dobu byla tedy strana hegemonem kanadské politiky. Jedním z důvodů, proč strana byla tolik úspěšná byl ten, že neměla rovnocenného konkurenta, který by dokázal její pozici oslabit a porazit ji ve volbách. Jistou stabilitu straně poskytovala i osobnost jejího lídra, kterým byl Jean Chrétien.

Jean Chrétien odstoupil z funkce v roce 2003 a svoji funkci předal ministrovi financí Paulu Martinovi, který se dostal do čela strany v nepříliš jednoduché situaci. V této době gradovala situace kolem zveřejňování informací a důkazů ohledně sponzorského skandálu. Chrétien se ke sponzorskému skandálu vyjadřoval tak, že ho označoval jako selhání byrokracie, zatímco opozice byla jiného názoru a tvrdila, že se jednalo o systémovou záležitost, která byla spojena už s dobou, kdy byl premiérem Pierre Trudeau. Podle opozice se jednalo o cílevědomý čin, kdy docházelo k propojení mezi Liberální stranou a některými úředníky, s cílem oslabit moc stálých tajemníků a zvýšit možnost realizace některých liberálních reforem, které by s největší pravděpodobností parlamentem neprošly kvůli odporu ze strany úředníků a opozice.

První problémy se objevily v roce 2004, kdy probíhaly federální volby. Těmto volbám předcházela sponzorský skandál. Samotná strana odmítla jakoukoliv participaci na sponzorském skandálu, ale opozice tvrdila, že strana ve skandálu figurovala. I přes tuto aféru strana volby v roce 2004 vyhrála, ale došlo k oslabení její pozice. Toto oslabení se promítlo zejména ve změně většinového kabinetu v menšinový. O svoji pozici strana přišla v roce 2006, kdy ji u moci vystřídala nově vzniklá Konzervativní strana. Do voleb v roce 2008 vstupovala Liberální strana s úmyslem vrátit se k moci a porazit Konzervativní stranu.

Ani v těchto volbách nezískala strana potřebný počet hlasů k vítězství a stala se tedy znovu opoziční stranou. Neúspěch ve volbách stál místo jejího předsedu Stéphana Diona, který byl odvolán z funkce. V listopadu roku 2008 byl zvolen do jejího čela Michael Ignatieff, který se rozhodl, že stranu dovede k vítězství v následujících volbách.

Volby v roce 2011 byly dalšími předčasnými volbami. Tyto volby se konaly poté, co byla vyslovena nedůvěra Konzervativní vládě premiéra Stephena Harpera. Konzervativní vláda byla menšinovým kabinetem. Vláda byla obviněna z korupce a stranou, která jako první vystoupila proti vládě Stephena Harpera byla právě Liberální strana. K vyslovení nedůvěry vládě zajisté pomohl i fakt, že opozice nesouhlasila s navrhovanými daňovými zákony. Došlo tedy k rozpuštění parlamentu a vyhlášení předčasných voleb.

Největší zvrat pro stranu přišel v roce 2011, kdy probíhaly předčasné volby. Do těchto voleb vstupovala Liberální strana s vizí, že porazí Konzervativní stranu a chopí se moci, o to větší překvapení, pro ní byly výsledky voleb. Liberální strana ve volbách propadla. Získala rekordně nejnižší počet hlasů, od doby svého založení a tento neúspěch znamenal konec i předsedy strany Michaela Ignatieffa. Ignatieff neobhájil svůj volební obvod a nedostal se do parlamentu. Následně rezignoval na svoji funkci předsedy strany. Strana nezískala hlasy ve volebních obvodech, ve kterých v předchozích letech vítězila. Překvapením pro stranu bylo zjištění, že nezískala většinu v provinciích Ontario a Quebec, kde vždy s přehledem vítězila. Tyto volby byly zlomové rovněž pro Quebecký blok. Stranou, jejíž úspěch ve volbách byl velkým překvapením, byla New Democratic Party.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat příčiny neúspěchu Liberální strany po federálních volbách v roce 2011. Abychom tento neúspěch mohli analyzovat, položili jsme si několik otázek na které budeme hledat odpověď. „*Jaké příčiny byly důvodem oslabení pozice strany? Jak je možné, že dříve silná strana se během několika let stala neschopnou konkurovat stranám ostatním? Jedná se proces dlouhodobý nebo je to otázka pouze voleb v roce 2011?*“

Tato bakalářská práce je rozdělena do dvou částí. V první části se bude zabývat situací před federálními volbami v roce 2011. V této části si ve stručnosti představíme stranu a zaměříme se na její ideologii. Analyzujeme okolnosti, které zaručovaly straně pozici hegemonu v kanadském politickém systému v předchozích letech. Tyto faktory ovlivňovaly to, že strana byla schopná zastávat pozici hegemonu v Kanadě po tak dlouhou dobu. Zaměříme se na sponzorský skandál, který byl důležitou událostí, která ovlivnila dění v Kanadě a který do jisté míry naboural důvěryhodnost strany v očích kanadských voličů. Zaměříme se na volební program z roku 2004, díky kterému strana obhájila svoje vítězství ve federálních volbách, které proběhly téhož roku. Rovněž srovnáme volební programy strany z let 2004, 2008 a 2011, abychom mohli doložit, zda se jedná o problém dlouhodobý či nikoliv.

Ve druhé části se zaměříme na situaci těsně před volbami v roce 2011. Zaměříme se na důvody, které vedly k vyhlášení předčasných voleb. Dále budeme analyzovat programy jednotlivých politických stran a provedeme komparaci těchto programů. Zjistíme tak, ve kterých tématech se strany shodovaly a které strany ve svém programu zmínily jen okrajově. V této části se rovněž zaměříme na výsledky federálních voleb a v závěru se budeme zabývat důvody, které vedly k úpadku této strany, na základě výsledků, ke kterým jsme při analýze došli.

V práci byla použita zejména zahraniční literatura, protože v českém prostředí není problematice kanadských voleb věnována taková pozornost. Z odborných publikací to byly zejména *Canadian Federal Election of 2011*, která se zabývá přímo problematikou federálních voleb v roce 2011. Z odborných publikací bych dále ráda také zmínila *The Big Red Machine: How the Liberal Party dominates Canadian politics*. Tato kniha se výlučně zabývá Liberální stranou, analyzuje vlády několika liberálních premiérů a zaměřuje se na fakta, která vedly k tomu, že strana dominovala kanadské politické scéně po tak dlouhou dobu. Jako další můžeme uvést *Dominance & Decline: Making Sense of Recent Canadian Elections* od N. Nevitte. Dalším důležitým zdrojem informací byly odborné články několika autorů, kteří se zabývají problematikou kanadské politiky.

Abychom zjistili, jaké příčiny byly důvodem k oslabení pozice Liberální strany podrobíme analýze a následně komparaci volební programy Liberální strany z let 2004, 2008 a 2011. V práci bylo využito také volebních programů jednotlivých politických stran. Na základě těchto programů se můžeme zaměřit na jednotlivá témata, které strany použily pro svoji volební kampaň a na základě komparace můžeme určit, která témata se u daných stran lišila či shodovala a případně, na která témata kladly jednotlivé strany největší důraz. V práci bylo také využito odborných článků, které se zabývají především příčinami, které mohly mít vliv na oslabení strany.

2. Liberální strana

2.1 Liberální strana

Liberální strana je jednou z nejstarších politických stran v Kanadě a vznikla sloučením *Reformers* z Horní Kanady a *Rouge* z oblasti Quebecu. Tato strana podporovala obě skupiny obyvatel, jak anglicky mluvící obyvatele, tak frankofonní a svoji politiku založila na ideji volného obchodu a prosazování práv pro jednotlivé provincie (Myers – Malcommson 2012: 182).

Jedná se o nejúspěšnější politickou stranu a často bývá nazývána *natural governing party*, která ovládala kanadskou politickou scénu tak dlouhou dobu. Během let 1945 až 2000 získala nejvíce hlasů ve volbách. Touto statistikou ji nemůže konkurovat žádná jiná politická strana v Kanadě (Jeffrey 2010: 3).

Strana měla hlavní voličskou základnu v západní části Kanady. Nejvíce hlasů získávala v provincii Ontario. Silnou podporu měla hlavně ve městech Toronto a Ottawa. Dalším centrem, kde získávala strana hlasy byla provincie Quebec (Sayers 1999: 216).

Liberální strana je středo–levicová strana, která ve svém programu klade důraz na sociální politiku, zejména se soustředí na rodinné hodnoty a podporu ekonomiky. Dále ve svém programu apeluje na životní prostředí a investice do nových technologií. Je mnohem více otevřená ke kontroverzním tématům jako jsou registrované partnerství, držení měkkých drog či stále diskutovaná otázka týkající se potratů (Weger, 2007: 25–26).

Tato politická strana figuruje v kanadském stranickém systému již od svého vzniku a zároveň se jedná o jednu z nejúspěšnějších politických stran (Carty – Cross – Young 2006: 8).

Strana má silnou voličskou základnu v Ontariu, ale jako jediná z kanadských politických stran získávala hlasy ve většině kanadských provinciích a je proto považována za celo–kanadskou stranu (Chytilík 2004).

Liberální strana se nachází v levém středu politického spektra, ale ne všechna témata, která prosazuje jsou čistě levicová a liberální. Tím, že se orientuje i na témata, která prosazují pravicové strany, se stává stranou, která na svoji stranu získává voliče, jak levicové, tak pravicové. Liberální strana v posledních letech silně prosazovala vyrovnaný rozpočet, na který apelovaly spíše pravicové strany (Scharfen, 2011: 5).

2.2 Ideologie Liberální strany

Ideologie Liberální strany je založena na několika hlavních principech. Jedním z těchto principů jsou práva člověka, která jsou hlavním prvkem demokratické společnosti. Mezi další principy zařazuje individuální svobodu a odpovědnost jedince. Svoboda je dle ní garantována Listinou základních práv a svobod a je jedním z hlavních prvků demokratické společnosti. Dále strana podporuje rovnost příležitostí pro všechny, podporu a posílení kanadské kulturní společnosti. Strana dlouhodobě podporuje, jak anglicky, tak francouzsky mluvící obyvatele a i z tohoto důvodu se těšila velké podpoře v Quebecu. Rovněž klade důraz na podporu kanadské identity v globálním měřítku. Liberálové podporují individuální svobody v rámci právního státu, ochranu těchto práv a zároveň jejich adaptaci s ohledem na měnící se potřeby kanadské společnosti. Zároveň podporují, aby občané měli možnost získat pravdivé informace, týkající se politiky a vedení politických stran a také možnost veřejně se podílet na politice. Zdůrazňují, aby bylo zajištěné všeobecné blaho všech Kanadčanů (Liberal Party of Canada 2005).

Liberálové se dále zaměřovali na ochranu životního prostředí, ale zároveň apelovali na využití moderních technologií a inovací ve vědeckém výzkumu. Dalším tématem Liberální strany byla silná sociální politika s důrazem na podporu zdravotnictví. V oblasti ekonomiky se Liberální strana soustředila na vytvoření ekonomicky silného a prosperujícího státu. Jako další témata, která strana dlouhodobě podporuje, můžeme uvést boj proti chudobě, podpora menšin, bezpečnější a prosperující města, zlepšení přístupu ke kultuře a sportu. Kladou také důraz na moderní infrastrukturu a podporu energetiky (SabreSocials 2011).

2.3 Dominance Liberální strany

Liberální strana dominovala kanadské politické scéně od konce 20.století a její úspěch tkvěl v tom, že těžila z vlastních schopností a pevně stanovené politiky. Ale v posledním desetiletí nastala změna. Postupně docházelo k oslabování pozice strany. Existuje několik teorií, které vysvětlují oslabení pozice Liberální strany v posledních letech. Jedním z důvodů může být to, že strana se už tolik nevěnuje tématům jako v minulosti, ale snaží se reagovat na aktuální situaci a do svého programu zahrnuje témata, která jsou v té době aktuální a velmi diskutovaná. Jako příklad této změny můžeme uvést volební program předsedy strany Stéphana Diona, který se v programu věnoval aktuálnímu tématu a tím byla ochrana životního prostředí. Volby, do kterých vstupoval právě s tímto programem, nazvaným The Green Shift, skončili pro Liberální stranu porážkou (Brooks, 2011: 57–58).

Liberální strana dominovala kanadskému systému zejména z důvodu, že ve volbách získávala většinu hlasů. Strana profitovala z většinového volebního systému *first past the post*, který upřednostňuje v systému dvě velké strany. V té době neměla Liberální strana konkurenci, protože Progresivní konzervativní strana nebyla tolik silná, aby Liberální stranu obrala o hlasy. Systém *first past the post* tedy zaručoval Liberální straně většinu mandátů v parlamentu. V době, kdy Liberální strana dominovala, nebyly jiné strany, jako Progresivní konzervativní strana nebo New Democratic Party, schopny ji oslabit (Clarkson 2005 : 271–273).

Dalším důvodem, který vedl k poklesu strany, je oslabení pozice a osobnosti lídra strany. Straně zajišťoval její postavení především lídr, který byl voliči uznáván, byl chápán jako osobnost a ikona dané strany, která měla vliv na úspěch strany. Posledním silným předsedou strany byl Jean Chrétien, s jeho odchodem se oslabovala pozice strany a žádný z pozdějších předsedů se již netěšil takové oblibě u voličů jako právě Chrétien. To dokládá i fakt, že během pěti let se ve vedení strany vystřídali tři předsedové strany a ani jeden neměl natolik silné postavení, aby dokázal udržet hegemoniální pozici strany v systému (Brooks 2011: 57–58) .

Konvence spojené s vedením politických stran v Kanadě umožňují jejím lídrům určitou nezávislost od parlamentního výboru, oproti zvyklostem ve Velké Británii nebo v Austrálii, kde jsou tyto pravomoce více omezené. Tento způsob umožňuje být předsedům stran do jisté míry nezávislý a zaručuje mu to více pravomocí (Courtney 1995: 276).

S teorií úspěchu kanadských politických stran přišel George Perlin.¹ Perlin svoji teorii založil na výzkumu faktorů, které byly důvodem úspěchu Progresivní konzervativní strany. Na základě výzkumu, kdy podrobil zkoumání vedení strany, kandidáty a členskou základnu, přišel s zjištěním, že tyto faktory ovlivňovaly úspěch, ale i následné selhání strany. Kandidáti a členové strany měli vliv na politiku strany. Jako další faktory zkoumal vnitřní fungování strany a politiku strany. Na základě jeho zjištění můžeme stejné faktory porovnávat i u Liberální strany (Perlin 1980: 190–201).

Autoři Clarkson a Gibson, na základě Perlinovy teorie, podrobili stejnému výzkumu Liberální stranu. Perlinova teorie poskytuje vysvětlení i pro úspěch Liberální strany, která v 60. letech porazila Progresivní stranu a stala se silnou stranou po další čtyři desetiletí. Faktory, které zkoumal Perlin u Progresivní strany, měly stejný vliv i na úspěch Liberální strany. Jedním z faktorů, který měl vliv na úspěch Liberální strany, byla silná pozice lídra strany. V čele strany stáli osobnosti, které měli zkušenosti z participace na vysokých vládních postech a hlavně měli předpoklady pro to, aby jejich pozice jako předsedy strany a i předsedy vlády byla silná. Další silnou stránkou strany byl výběr kandidátů. Kandidáti měli velké vyhlídky, aby se stali součástí silné vlády a to mělo za následek, že Liberální strana přitahovala do svých řad silné a vlivné lidi, kteří chtěli participovat na moci (Clarkson–Gibson 2006: 6–7).

Dalším faktorem byla jednotnost uvnitř strany samotné. Členové strany věděli, že mají jisté šance být zvoleni na nejvyšší posty ve vládě a jakkoliv snad nesouhlasili s názory premiéra, ve straně panovala stranická jednota a nebyl rozkol mezi jednotlivými členy ve straně. Nedělali to jen z důvodů, aby strana byla úspěšná, ale hlavně z důvodu jejich vlastní politické kariéry. Jako další faktor úspěchu byla již výše zmiňovaná samotná politika strany. (Clarkson – Gibson 2006: 7).

¹ Tuto teorii uveřejnil Perlin ve své knize *The Tory Syndrome: Leadership Politics in the Progressive Conservative Party*

Strana vždy chápala politiku jako možnost, jak zaujmout voliče. Strana se zabývala problémy, které v té době bylo nutné vyřešit. Jako další důležitý bod úspěchu můžeme zmínit samotné vnitřní fungování strany. Jelikož ve svých řadách sdružovala řadu vlivných lidí, mohla si pro své volební kampaně vybrat ty nejlepší odborníky, kteří byli pro stranu zárukou úspěchu ve volbách (Clarkson – Gibson 2006: 7).

Právě oddanost členů strany a moc vždy sdružovala Liberální stranu. Tento rozdíl byl velmi viditelný. A oproti Progresivní konzervativní straně, tyto poměry byly ve straně striktně dodržovány. Po skončení éry Piera Trudeau čelila strana prvním problémům s organizací strany, ale také došlo k prvním rozkolům mezi jednotlivými členy uvnitř strany. Přesto strana dokázala problémy uvnitř strany ustát a pod vedením Jeana Chrétiena byla u moci v letech 1993 – 2003 (Boucek 2012: 101–102).

Více než ideologie je pro kanadské politické strany důležité stranické vedení. Stranické vedení je pro ně důležitější, protože má vliv na úspěch strany ve volbách. Ale i na ideologii kladou kanadské strany důraz. Liberálové se hlasí k federalismu a jednotě Kanady, která je spojována s hodnotami *pan-Canadinism*, které prosazoval Pierre Trudeau (Boucek 2012: 101–102).

Liberální straně se vždy podařilo vrátit se zpět, pokud utrpěla porážku. Strana byla silnou z toho důvodu, že těžila ze svých silných vazeb na některé provincie. Mnoho autorů tvrdí, že se jedná pouze o dočasný kolaps strany. Oslabení moci je patrné také z dalšího důvodu a tím byly změny v Kanadě, kdy byl v roce 2006 přijat zákon o odpovědnosti, který měl omezit korupci politických stran. Tento zákon také omezoval individuální dárcovství pro politické strany, zejména dárcovství ze strany firem. Na základě tohoto zákona bylo zavedeno přímé financování politických stran od státu, aby se tak zamezilo dalším skandálům. Jedním z důvodů, proč došlo k poklesu Liberální strany může být také fakt, že se strana nedokázala přizpůsobit tomuto systému, který se změnou zákona souvisel (Suderman 2011: 61–62).

Dalším jevem, který oslabil stranu byla změna stranického systému. V Kanadě byl do roku 1993 běžný systém *two – party – plus – one*, který významně zvýhodňoval pozici, jak Liberální strany, tak Progresivních konzervativců. Jenže v roce 1993 došlo ke změně stranického systému na *one – party – plus – four*, který tak zajišťoval úspěch národní straně, která byla schopna získat hlasy ve většině provincií a regionech (Clarkson 2005: 266).

Tento systém podporuje vizi *pan-Canadianism*, kterou podporoval Pierre Trudeau. Tuto teorii můžeme opět doložit, a to na volbách v roce 2004. Tehdy sice Liberální strana zvítězila, ale změna byla patrná právě na změně většinového kabinetu v menšinový. Strana ztratila hlasy ve volebních obvodech, kde vždy měla většinu. Ztratila hlavně v provincii Quebec, ale také v dalších provinciích na západě Kanady, což se promítlo ve změně kabinetu premiéra Paula Martina. Došlo k proměně kabinetu a to zejména z důvodu, že Martin nebyl schopen získat většinu hlasů v provinciích, jako tomu bylo za vlády Jeana Chrétiena. S Chrétienovým odchodem se začala postupně oslabovat pozice strany (Clarkson 2005: 266).

Velké změny přichází v době, kdy byl předsedou strany a premiérem Kanady Paul Martin. Paul Martin provedl několik reforem. Došlo k tomu, že Department of the Human Resources Development Canada rozdělil do dvou samostatných ministerstev a oddělil rovněž zahraniční vztahy od mezinárodního obchodu. Jeho cílem bylo zlepšit vztahy a spolupráci mezi Kanadou a administrativou prezidenta Bushe. Martin nechal vytvořit sekretariát, který měl koordinovat federální a provinční aktivity. Rovněž byl vytvořen výbor, který měl za úkol dohlížet a rozvíjet kanadsko-americké vztahy. Jmenoval tajemníka parlamentu, který měl za úkol spolupracovat na vytváření a zlepšování vztahů mezi oběma zeměmi. V rámci kabinetu vytvořil několik výborů, některým i sám předsedal. Patřily mezi ně Cabinet Committee for Aboriginal Affairs nebo Cabinet Committee for Security, Public Health and Emergencies. Všechny tyto změny měly dle Martina své odůvodnění, stejně jako tomu bylo v případě změn, které provedl John Turner. Ze strany Turnera se však jednalo o změny, které proběhly v rámci několika let, nikoliv v krátkém intervalu, jako tomu bylo u Martina (Clarkson 2005: 242).

Stejně jako Turner preferoval Paul Martin horizontální styl rozhodování. Na toto rozhodování mělo vliv jeho předchozí působení ve funkci ministra financí. Ve funkci ministra financí byl zvyklý na živelné debaty, kterým předsedal a které byly často vedeny jeho spolupracovníky. Se změnou funkce mělo dojít k transformaci jeho rozhodovacího stylu, ani tato změna ho ale nepřinutila jakkoliv změnit jeho způsob fungování a rozhodování jako předsedy vlády (Clarkson 2005: 243).

S osobou Paula Martina je spojen i neúspěch a ztráta hlasů v provinciích. Paul Martin i další členové strany ztratili hlasy v Ottavě. Ve volební obvodu v západní Ottavě neobhájil svoji pozici ministr obrany David Pratt, dalším poraženým byl Martinův blízký spolupracovník Rick Mahoney, který rovněž prohrál. Ve volebním obvodě v Ottavě získal většinu hlasů člen NDP Ed Broadbent. Důležitým faktem pro menšinový kabinet Paula Martina byla podpora a úzká spolupráce s Quebeckým blokem (Jeffrey 2010: 530).

Příčin úpadku strany je mnoho. K propadu strany dopomohl zajisté sponzorský skandál, který souvisel s vytvářením volebních kampaní. Tento skandál očernil stranu v očích voličů. Liberálové sice vyhráli i volby v roce 2004, které se konaly po odhalení skandálu, ale jejich vítězství již nebylo natolik jisté a zejména jejich pozice byla silně oslabena. Došlo k proměně většinové vlády v menšinovou. Jedním z důvodů, který měl za následek propad Liberální strany bylo posílení opozičních stran (Chytilík 2004).

Konzervativní strana vstupovala do voleb v roce 2004, jako silná strana, s hlavním cílem převzetím moci v zemi. Konzervativci, na základě odhalení sponzorského skandálu, měli vliv na voliče a apelovali na ně, aby jim udělili svoje hlasy (Chytilík 2004).

3. Liberální strana do roku 2011

3.1 Sponzorský skandál

Tato aféra označovaná jako sponzorský skandál začala již v devadesátých letech. V roce 1995 po vyhlášení druhého quebeckého referenda se vláda v čele s premiérem Jeanem Chrétienem rozhodla finančně podpořit Quebec. Důvodem byla snaha posílit svoji pozici v provincii. K odhalení skandálu došlo v roce 2004, ale první důkazy byly odhaleny již v roce 2002, kdy kanadská generální auditorka Sheila Fraserová zveřejnila zprávu, kde odhalila, jak byly financovány kampaně strany. Ty podle ní byly financovány v rozporu se všemi právními předpisy a většina zakázek byla Ministerstvem veřených prací zadána firmám, které byly blízko vládnoucí straně. Tato aféra se postupně rozrůstala a k jejímu úplnému odhalení došlo v únoru 2004, kdy právě Fraserová zveřejnila další zprávu, která obsahovala detailní popis, jak byly systematicky a neúčelně využívány miliony dolarů pro financování kampaně strany. Její zpráva vyvolala šok nejen v Kanadě, ale i v celém světě. Fraserová ve své zprávě uvedla, že zjistila, že reklamní agentury získaly téměř 100 milionů dolarů na poplatcích a v podobě provizí. Úředníci vědomě zadávali zakázky těmto agenturám, protože ty byly přímo napojeny na Liberální stranu (Chytilík 2004).

A jak sponzorský skandál probíhal? Reklamní agentury byly vybírány zcela netransparentně a bez výběrových řízení. K jednotlivým aktivitám agentur nebylo možné dohledat faktury a doklady. Evidovány byly faktury na zcela fiktivní činnosti, které nebyly ze strany agentur nikdy realizované. Část financí byla poté zpětně převedena na účet Liberální strany ve formě sponzorských darů. Vlastníci reklamních agentur dále přesvědčovali své zaměstnance, aby Liberální straně poskytovali sponzorské dary. Zaměstnancům byly následně tyto sponzorské dary vráceny v podobě osobních premií, které agentury získaly z financí z vládních zakázek (Gažovič-Lasák 2005).

Reakce ze strany členů Liberální strany byly různé. Bývalý premiér Jean Chrétien, který odstoupil v roce 2003 a přenechal post premiéra Paulu Martinovi, označil tento skandál jako selhání úředníků. Opoziční strany označily tuto aféru jako systémový problém, který měl svoje počátky již v 70. letech, kdy byl premiérem Pierre Trudeau (Chytilík 2004).

Podle opozice došlo v této době k prorůstání státní správy a liberálů. V době, kdy byl premiérem Pierre Trudeau se na ministerstva dostala řada lidí, která byla v blízkém kontaktu s členy Liberální strany. Důvody, proč Trudeau dosadil na ministerstva lidi napojené na Liberal Party, byly dva, a to částečné oslabení moci stálých tajemníků a také možnost snažšího prosazení některých reforem Liberální strany, které by s největší pravděpodobností neprošly (Chytilek 2004).

Vyšetřováním sponzorského skandálu byl pověřen John Gomery, kterým byla sestavena komise na vyšetřování této aféry. Tato komise ve své závěrečné zprávě popsala praktiky, které využívala Liberální strana k zadávání zakázek. Podle Gomeryho komise Liberální strana zneužívala vládní fondy, zadávala zakázky spřáteleným firmám, které byly zpětně ze strany Liberální strany financovány. Podle komise byla většina kampaní předražena (Buchta 2006).

Předseda strany Paul Martin uvedl, že pokud Gomery a jeho komise najde důkazy o tom, že se účastnil či věděl o korupčním skandálu, tak okamžitě odstoupí z funkce. Zároveň Gomery vydal nařízení k vyšetřování sněmovního výboru, který měl rozhodovat o veřejných zakázkách. K nelibosti opozičních stran došlo k tomu, že liberálové, kteří měli ve výboru většinu nechali hlasovat o ukončení vyšetřování. V červnu 2004 se konaly další federální volby. Okamžitě po zveřejnění zprávy Fraserové nechal Paul Martin pozastavit činnost Michelu Vennatovi, který byl prezidentem Business Development Bank of Canada, Marcu Lefraincoisovi, který byl prezidentem Via Rail a prezidentovi Canada Post Andrému Oulletovi (CBC News 2006).

Tato aféra měla dopad na stranu samotnou. Kanadě se po odhalení aféry začali více zamýšlet nad kanadským politickým systémem. A mnoho voličů, kteří volili Liberální stranu se rozhodlo k volbám nepřijít či volit některou z konkurenčních stran. Hlavním protivníkem Liberální strany byla Konzervativní strana, která vznikla ze dvou subjektů: Kanadské aliance a Pokrokové konzervativní strany² v roce 2003. Vytvoření Konzervativní strany ukončilo přebírání hlasů mezi těmito pravicovými stranami v jednotlivých volebních obvodech (Chytilek 2004).

2 Progressive Conservative Party

S premiérem Paulem Martinem byly spojeny volby v roce 2004. Volební kampaň v roce 2004 byla zaměřena na obhajobu sociálně-liberálního diskurzu. Martin apeloval na voliče, aby volili Liberální strana z důvodu, že oni podporují Kanadu, která bude založena na její historické síle a tradičních hodnotách. Dalším tématem těchto voleb byl kanadský status quo. Status quo je v kanadské politice spojen právě s Liberální stranou. Tento postoj ke kanadské politice je zastáván hlavně voliči z Ontaria a v části Quebecu. V politice se liberálové zaměřovali zejména na ekonomický liberalismus, politiku podporující menšiny a vztah ke Spojeným státům americkým. A právě voliči v Ontariu a Quebecu na tato témata reagují. To má za následek i to, že právě v těchto dvou provinciích se rozděluje více než polovina mandátů. Ostatní politické strany mají problémy získat mandáty v těchto dvou provinciích. Jedinou stranou, který získával hlasy byl snad ještě Quebecký blok, který se ale před každými volbami musel soustředit na program a na to, nakolik má apelovat na quebeckou suverenitu, tato otázka byla navíc od posledního referenda v roce 1995, které bylo neúspěšné, odsunuta do pozadí. Liberálům napomohlo i to, že opozice nebyla schopna prokázat zapojení premiéra Paula Martina do sponzorského skandálu a proto mohla Liberální strana dále apelovat na voliče, aby ji i nadále volili, protože oni jediní jsou schopni vládnout Kanadě. O to těžší měl pozici Stephen Harper, aby získal přízeň voličů a nahradil Paula Martina (Chytilík 2004).

Skandál měl především dopad na úspěch Liberální strany ve federálních volbách, které proběhly v Kanadě 28.června 2004. Liberálové sice ve volbách uspěli, ale poprvé od roku 1979 měla Kanada menšinovou vládu. I po volbách nadále pokračovalo vyšetřování sponzorského skandálu. Mezi obviněnými byly představitelé reklamních agentur a dokonce vyšetřování došlo tak daleko, že mezi vypovídající se dostali, jak Chrétien, tak Paul Martin. Opoziční vláda i nadále požadovala odstoupení Liberální strany a vyhlášení předčasných voleb. Předseda strany Martin slíbil, že po vydání zprávy, kterou zveřejní Gomeryho komise, tak do 30 dnů od jejího vydání nechá vyhlásit volby. Další federální volby proběhly v roce 2006 a liberálové v nich prohráli. To bylo poprvé za 12 let, kdy neměla Liberální strana dostatečný počet mandátů v parlamentu. Vítězem se stala Konzervativní strana v čele se Stephenem Harperem. Konzervativní vláda nechala okamžitě vydat zákon o odpovědnosti vlády, který byl schválen v dubnu 2006 (CBC News 2006).

3.2 Srovnání volebních programů Liberální strany z let 2004, 2008 a 2011

V roce 2004 strana naposledy zvítězila ve federálních volbách. Ve svém volebním programu se pod vedením předsedy strany Paula Martina zaměřila na témata, která jsou z její strany dlouhodobě prosazována. Martin se chtěl odlišit od svého předchůdce Jeana Chrétiena a zaměřil se například na vládní odpovědnost, prioritním bodem pro něj byla reforma zdravotní péče. V oblasti zdravotnictví se soustředili na 5 letý program Medical Care, který měl zkrátit dobu čekání při transplantaci kloubních náhrad či zlepšení zdravotní péče na onkologických odděleních a inovaci v léčbě pěti nejčastějších rakovinných onemocnění. Dále měla být lidem poskytnuta lepší zdravotní péče či podporoval vzdělání budoucích pracovníků ve zdravotnictví (Liberal Party of Canada 2004).

Velmi diskutovaným tématem byly sňatky osob stejného pohlaví. Liberální vláda chtěla prořešit návrh zákona o legalizaci sňatku osob stejného pohlaví. Zda tento návrh neodporuje ústavě. Zároveň chtěli umožnit volné hlasování o tomto tématu v House of Commons. Tématem, které bylo hojně podporované, byla otázka obrany a boj proti terorismu. Chtěli investovat do nákupu nového vojenského vybavení a posílení bezpečnosti v oblasti Severní Ameriky. Dále můžeme jmenovat právní ochranu dětí a boj proti zneužívání dětí a to zejména na internetu, změny registrování a držení střelných zbraní. Jedním z dalších témat, na která kladl předseda strany velký důraz, byla odpovědnost vlády a reformy v politice. Mělo dojít k reformě Senátu či zapojení národních parlamentů do jmenování soudců Nejvyššího soudu. Daně a zahraniční politika, to byla další témata, na které se upíral zrak voličů jednotlivých politických stran (Liberal Party of Canada 2004).

Zaměřili se na změnu daňového systému a revizi zahraniční politiky. Vyjádřili podporu mezinárodním organizacím jako OSN či zlepšení vztahů s USA. Z jejich strany byla podporována imigrace kvalifikovaných pracovníků či podpora humanitární pomoci, do které chtěli investovat téměř 250 milionů dolarů. Soustředili se také na životní prostředí, obchod či vzdělání v jehož rámci, chtěli garantovat studentům změnu studentských půjček či příspěvky studentům po maturitě ve výši 3000\$ ročně. Tato dotace měla být vyplacena pouze první rok po složení maturitní zkoušky (Liberal Party of Canada 2004).

Hlavním tématem voleb v roce 2008 byla ekonomika. Liberálové se ve svém volebním programu zaměřili na kompletní změnu daňového systému (Fitzpatrick 2008).

Klíčovým prvkem byla podpora ekonomiky a rozvoj ekologicky šetrného průmyslu a zajištění pracovních míst. V rámci ekonomiky se také zavázali, že zajistí podporu univerzitního výzkumu a reformu studentských půjček. Dále se soustředili na vyrovnaní federálního rozpočtu, který měl urychlit hospodářský růst Kanady (Makarenko 2008).

V oblasti životního prostředí se strana orientovala na snížení emisí skleníkových plynů a to až o 80% do roku 2050. Liberálové se zavázali k zavedení přísnějších norem účinnosti paliv pro automobily a také pro podporu obnovitelných zdrojů energie. Zvýšení sazby daně se týkalo neekologické výroby či všech uhlíkových paliv. Dalším bodem jejich programu byl rozvoj národního ekosystému a ochrana kanadské přírody, oceánů a zejména na ochranu ohrožených druhů. Všechny tyto body shrnula Liberální strana v dokumentu s názvem *The Green Shift*. Dalším důležitým tématem těchto voleb byla zdravotní péče. Ta znamenala změnu systému veřejné zdravotní péče v Kanadě. Důležitým bodem bylo zvýšení kvalifikovanosti odborníků ve zdravotní péči a zvýšení počtu lékařů a zdravotních sester ve zdravotnictví. V oblasti sociální politiky se soustředili na boj proti chudobě a snížení počtu lidí žijících pod hranicí chudoby. Zajištění dostupného bydlení, zlepšení systému výuky a péče o děti. Dále příspěvky pro seniory s nízkými příjmy v hodnotě 600 dolarů ročně či zlepšení vztahu s domorodým obyvatelstvem (Makarenko 2008).

V následujících federálních volbách v roce 2011 se strana zaměřila na následující témata a to na rozvoj vzdělání, vytváření kvalifikovaných pracovních míst, reformu zdravotní péče či na dopravu a energetiku. Strana deklarovala, že se bude soustředit na stejná témata jako v předchozích letech. Jedním z důležitých témat v rámci životního prostředí byla ochrana vody a také zavedení technologií na čištění a zlepšení kvality pitné vody. Dále se strana soustředila na omezení městské zástavby a ochranu přírody. Stejně důležitý byl i program na pomoc a podporu zemědělství. V oblasti ekonomiky strana kladla důraz na vytvoření minimálně 50 tisíc kvalifikovaných pracovních míst a to zejména v oblasti energetiky. Financování a podpora zelené energie či odstranění tepelných elektráren spalujících uhlí do roku 2014, to byl další z bodů volebního programu (McLaughlin 2011).

Liberálové vytvořili dlouhodobý energetický plán a na jeho základě se provincie Ontario měla stát lídrem v oblasti energie. Slibovali také snížení používání uhlí jako paliva pro tepelné elektrárny a to až o 90% než tomu bylo v roce 2003. Dalším velmi prosazovaným tématem bylo podpora bio potravin a místních výrobků. Dále měly být zajištěny trhy, na které by Kanada distribuovala svoje výrobky. Liberálové rovněž chtěli vytvořit fond s názvem Bio-Economy, který umožní zemědělcům využívat biopaliva a do celkové podpory zemědělství chtěli investovat téměř 4 miliony dolarů (McLaughlin 2011).

Dalším důležitým bodem volebního programu Liberálů byla infrastruktura a doprava. Liberálové chtěli podpořit výrobu elektrických automobilů a to že v jednom z dvaceti automobilů měl být do roku 2020 instalován elektrický motor. Rovněž chtěla poskytovat dotace na pořízení automobilu s elektrickým pohonem a to v rozmezí 5000-8500 dolarů. Zdravotnictví a jeho reforma, to bylo další téma, na které Liberálové ve svém volebním programu apelovali. Pacienti by tak měli nárok na 8 týdnů placené nemocenské či mělo být zavedeno zvýšení příspěvku na děti v hodnotě 1100-1300\$ v roce 2013. Od roku 2003 se Liberálové dlouhodobě soustředili na zvýšení péče o novorozence a matky. Posledním tématem, které hrálo důležitou roli bylo vzdělání. Liberálové chtěli pro studenty zavést stipendium v hodnotě 30% školného a provést reformu studentských půjček (McLaughlin 2011).

4. Kanadské federální volby v roce 2011

4.1 Důvody konání předčasných voleb v roce 2011

V roce 2011 proběhly v Kanadě již třetí federální volby za posledních pět let. Důvodem pro konání voleb bylo vyslovení nedůvěry menšinové vládě Stephena Harpera. Došlo k rozpuštění parlamentu a vyhlášení předčasných voleb (MZV České republiky 2011).

Menšinové konzervativní vládě Stephena Harpera byla vyslovena nedůvěra ze strany opozičních stran. První stranou, která dala podnět k vyslovení nedůvěry, byla Liberální strana. Liberálové obvinili Konzervativní stranu a jejího premiéra z vytvoření špatného plánu na rozpočet Kanady, který byl podle Liberální strany příliš vysoký a nesouhlasili s navrhovanými daňovými zákony. A tak došlo k tomu, že opoziční strany vyslovily v březnu 2011 nedůvěru menšinovému kabinetu Stephena Harpera. Došlo tak k rozpuštění parlamentu a vyhlášení nových voleb, která se konaly v květnu téhož roku (BBC 2011).

4.2 Volební program Liberální strany pro federální volby v roce 2011

Liberální strana si pro volby v roce 2011, v pořadí již 41.federální volby, připravila volební program s názvem *Your Family. Your Future. Your Canada*. Tento volební program je rozdělen do několika kapitol. Každá z kapitol se věnuje jednotlivým bodům politiky, kterou Liberálové zastávají (Liberal Party of Canada 2011).

Volební program Liberální strany sliboval federální plán na snížení chudoby v Kanadě. Další strategie tohoto programu byly: podpora vzdělávání, dostupnost bydlení i pro rodiny s nízkými příjmy a zejména důležitým tématem byla podpora biopotravin a kanadských výrobků. Všechny tyto části politiky zahrnovaly investice ve výši 5 miliard dolarů v průběhu 2 let. Jako v každém volebním programu i ve volbách v roce 2011 věnovala Liberální strana pozornost rozvoji vzdělání a to ve všech fázích lidského života. Chtěla poskytovat dotace na vzdělávání v ranném věku dětí, sekundární a terciální vzdělání či na rozvoj a podporu vzdělávání domorodých obyvatel (Citizens for Public Justice 2011).

Dalším důležitým bodem tohoto programu byla podpora dostupnosti bydlení. V souvislosti se snižováním chudoby se zaměřili na další cíle, jako je snižování bezdomovectví, vytváření dostupného bydlení pro obyvatele s nižšími příjmy. Tato sociální politika měla být dotována v období dvou let sumou 550 milionů dolarů (Citizens for Public Justice 2011)

První kapitola programu se podrobně zabývá ekonomikou. V rámci tohoto bodu se soustředí na podporu rodiny a možnostmi, jak vyřešit problémy kanadských rodin s financováním bydlení. Dále řeší otázku snížení deficitu, který byl způsoben Konzervativní stranou a také chtějí zrušit daňové škrty pro velké firmy a chtějí zajistit stabilní ekonomiku Kanady v globálním měřítku. Daňová sazba pro velké firmy byla v Kanadě v roce 2010 o 25% nižší než je hodnota této daně v USA. V kapitole, která se zabývá životním prostředím kladou liberálové důraz na několik témat (Liberal Party of Canada 2011: 2-7).

Dalším velmi diskutovaným tématem voleb v roce 2011 byla otázka sociální podpory a podpora rodinných hodnot. Liberální strana garantovala poskytování přímé podpory Kanadčanům, kteří se starají o vážně nemocné či staré příbuzné v domácím prostředí. Tento program rodinné péče měl zajišťovat možnost obyvatelům Kanady, kteří pečují o někoho ze svých příbuzných, až šesti měsíční volno, aniž by přišel o svoji práci. Lidé s nízkými příjmy měli také možnost získat příspěvek ve výši 1350 dolarů na péči o nemocného. Liberálové se také soustředili na zlepšení lékařské péče ve všech provinciích, větší dostupnost některých léků či podporu domácích potravin na kanadském trhu. S tímto bodem souvisela rovněž podpora zdravé výživy. Další prostředky chtěli vynaložit na výzkum Alzheimerovy choroby a na pomoc rodinám, jejichž členové jsou touto chorobou postiženi (Liberal Party of Canada 2011: 5).

Více než 75% zaměstnanců pracujících v soukromém sektoru nemá penzijní pojištění. Liberální strana apelovala na vytvoření plánu penzijního pojištění ve všech provinciích. Tento plán měl zajistit nízkonákladový a jednoduchý způsob spoření penzijního pojištění. Na toto pojištění mělo být odváděno zhruba 5 až 10% z měsíčního platu. Tímto chtěli předcházet problémům, které trápí řadu kanadských seniorů, kteří nemají dostatek financí (Liberal Party of Canada 2011: 3).

Jako v předchozích letech reagovala Liberální strana ve svém programu i na otázku životního prostředí. Volební program obsahoval progresivní politiku v oblasti životního prostředí. V rámci programu se objevilo několik bodů, na které kladla strana důraz. Jedním z bodů byla redukce skleníkových plynů. Dalším bodem v otázce životního prostředí byly obnovitelné zdroje energie a energetická účinnost. Strana navrhovala vytvoření dlouhodobého závazku na podporu ekologické energie. Strana i přes to, že program nebyl v posledních letech tolik žádaný, se rozhodla věnovat mu pozornost a zvýšit financování a stabilitu tohoto programu. Zároveň se rozhodla podpořit výrobu energie z obnovitelných zdrojů ve letech 2012 až 2017. Posledním tématem, které souviselo se životním prostředím byla otázka dopravy. Strana se soustředila zejména na veřejnou dopravu a zavedení větší elektrifikace dopravního systému. Tento problém netrápil pouze Kanadu, ale i další ekonomicky a technologicky vyspělé země a jednalo se o jedno z nejdiskutovanějších témat v souvislosti s ochranou životního prostředí. Liberálové chtěli dlouhodobě bojovat proti změnám klimatu a podporovali ochranu životního prostředí (Equiterre.org 2011).

Dalšími tématy, která jsou zmíněna v programu Liberální strany jsou: podpora internetu a výměny informací, rozvoji IT technologií a neutrální řízení internetového provozu. Soustředí se na odpovědnost a otevřenost kanadské vlády a posílení kanadské demokracie. Posledním bodem je ochrana před digitálními hrozbami. V tomto bodě apelují na bezpečnost digitálních médií. Prioritou je spolupráce na vývoji technologií pro ochranu digitálních informací, jak se soukromým sektorem, tak provinčními vládami v Kanadě. Požadují spolupráci i se zahraničními vládami v otázce bezpečnosti (Canadian Library Association 2011).

4.3 Srovnání volebního programu Liberální a Konzervativní strany v roce 2011

Do voleb v roce 2011 vstupovala Liberální strana s programem, který se v některých tématech lišil od Konzervativců a zejména se soustředil na hodnoty, které jsou pro Liberální stranu prioritní z dlouhodobého hlediska. Volební program Liberální strany pro volby v roce 2011 nesl název *Your Family. Your Future. Your Canada*. Program byl oficiálně představen již 3. dubna 2011 a to v přímém přenosu na oficiálních stránkách strany. Program se minimálně lišil od volebních programů strany vytvořených pro předchozí volby. V programu se objevila témata jako zdravotní péče, životní prostředí a obnovitelné zdroje, dále ekonomika a otázka daní. Liberálové se v těchto volbách soustředili zejména na ekonomiku. V rámci tohoto tématu se zabývali daní z příjmu právnických osob, jejíž hranici chtěli stanovit na 18%, rovněž věnovali pozornost malým a středním podnikům jako tomu bylo v případě Konzervativní strany. Dále se v jejich programu objevilo téma inovace technologií v leteckém průmyslu a nejdůležitějším tématem bylo zajisté zvýšení zaměstnanosti mládeže. Nezaměstnanost mladých lidí v Kanadě je velmi vysoká. Liberálové chtějí snížit nezaměstnanost tím, že budou podporovat nabírání mladých lidí do středních a malých podniků (CADA.ca 2011).

Konzervativci si do voleb připravili program, který jim měla zajistit znovuzískání mandátů v parlamentu. Program Konzervativní strany nesl název *Here for Canada* a oficiálně byl představen 8.4.2011. Mezi prioritní témata patřila vytvoření pracovních míst, zavedení nízkých daní, podpora rodiny či zlepšení péče o seniory. Důležitá byla eliminace deficitu a také se zabývali otázkou malých a středních podniků, snížení nezaměstnanosti v Kanadě. Zejména podpora malých podniků pro ně byla klíčová. Konzervativci ve svém programu tvrdili, že malé podniky zaměstnávají většinu obyvatel Kanady a chtěli by tak podpořit malé a střední podniky, aby nabírali zaměstnance a vytvářeli více pracovních míst. Malé a střední podniky mají zásadní význam pro kanadské hospodářství, právě z toho důvodu, že zaměstnávají většinu Kanadčanů. Stephen Harper chtěl docílit také omezení byrokracie (CADA.ca 2011).

Harper rovněž přislíbil voličům snížení státního dluhu v rozmezí 3 let místo původně plánovaných čtyř let. Slíbil investice v hodnotě 11 bilionů dolarů na podporu ekonomiky, tvorbu nových pracovních míst či zvýšení mezd zaměstnanců (Curry 2011).

4.4. Volební program New Democratic Party

Politickou stranou, která si výrazně polepšila ve volbách v roce 2011 byla New Democratic Party. Tato strana vsadila na volební program ve kterém se soustředila zejména na osoby se zdravotním postižením a na zlepšení sociální politiky. Ve svém programu se rovněž soustředila na zajištění dostupného bydlení pro všechny obyvatele Kanady. New Democratic Party oficiálně představila svůj volební program pro federální volby 10. dubna 2011. V první části svého volebního programu se New Democratic Party zaměřila na podporu rodiny a zlepšení života všech obyvatel Kanady. Druhá část se věnovala pracovnímu trhu a vytváření pracovních míst. Třetí část je zaměřena na reformu zdravotnictví. Mezi další témata zmíněná v jejich programu patřila: otázka životního prostředí, vůdčí postavení v Kanadě a postavení Kanady na mezinárodní scéně (Council of Canadians with Disabilities 2011).

Ve svém volebním programu se NDP zaměřila zejména na sociální politiku. Jedním z hlavních témat sociální politiky byla reforma důchodového systému a změna příjmů pro osoby se zdravotním postižením. NDP se zavázala, že vytvoří akční plán právě pro osoby se zdravotním postižením, ve svém programu rovněž zmínila to, že hodlá jednat s Organizací spojených národů o vytvoření úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Dalším bodem reformy sociální politiky bylo zlepšení péče o děti a zvýšení terciálního vzdělání. New Democratic Party dala slib, že zvýší dotační program pro kanadské studenty a že do tohoto programu investují 200 milionů dolarů ročně. Tento dotační program měl za cíl zvýšit dostupnost vzdělání pro domorodé obyvatelstvo, pro studenty s handicapem či pro studenty s nízkými příjmy (Council of Canadians with Disabilities 2011).

Dalším bodem v rámci sociální politiky bylo zmírnění chudoby a zvýšení počtu pracovních míst a možnost začlenění osob se zdravotním postižením do společnosti a umožnit jim získat zaměstnání. S reformou důchodového systému, která zahrnovala zdvojnásobení dávek pro seniory, rovněž souviselo vybudování federálního systému péče o seniory. Tento systém měl být dostupný pro všechny obyvatele Kanady bez rozdílu toho, kde v Kanadě žijí (Council of Canadian Disabilities).

New Democratic Party ve svém programu slibovala zvýšení příspěvků na dítě v hodnotě 700 dolarů v průběhu následujících čtyř let a podporu rodin. Tento volební program se rovněž zabýval postavením původních obyvatel. NDP slibovala navázání vztahů s domorodým obyvatelstvem a podporu původních obyvatel Kanady. Strana chtěla původním obyvatelům deklarovat jejich práva, pomoci jim získat zaměstnání, umožnit jim získat vzdělání a to jak sekundární, tak i terciální. V rámci sociální politiky se New Democratic Party zabývala otázkou kanadských žen. V jejich plánu figurovalo řešení platové nerovnosti, dále vytváření přechodného bydlení pro ženy, které jsou oběťmi domácího násilí, zlepšení kvalifikačních kritérií pro ženy na mateřské dovolené a zvýšení rodičovských příspěvků. Dalším bodem v rámci sociální politiky bylo poskytnutí pečovateli pro rodiny, s nízkými příjmy, které pečují o nemocné rodinné příslušníky. Volební program NDP se zabývá také využitím digitálních technologií. Jejich cílem bylo rozšíření a podpora informačních a komunikačních technologií a zrušení směrnice, kterou vydala Konzervativní strana v roce 2006. V rámci tohoto bodu programu se objevuje i návrh, že by telekomunikační společnosti měly zajistit větší dostupnost mobilních telefonů pro osoby se sluchovým postižením, které jsou pro ně v mnoha případech finančně nedostupné. V oblasti trhu se New Democratic Party zaměřila na zvýšení počtu pracovních míst. V této části platformy slíbila NDP vytvoření stabilního plánu kanadské infrastruktury. New Democratic Party se zaměřila také na odstranění překážek, které bránily osobám se zdravotním postižením vykonávat zaměstnání (Council of Canadians with Disabilities 2011).

Dalším tématem, na který se zaměřila NDP byla imigrace. Právě tato strana představila ve svém programu kapitolu věnovanou právě imigraci. NDP se imigraci věnovala ze všech politických stran nejvíce a i proto byl její plán imigrační politiky nejvíce propracovaný a velmi obsáhlý. I z tohoto důvodu získala velký počet hlasů, tyto hlasy, právě od imigrantů, získávali v předchozích letech Liberálové. New Democratic Party ve své kampani navrhovala zavedení spravedlivého, transparentního, efektivního a odpovědného imigračního systému a zavázala se, že ukončí stávající a omezující imigrační program, který byl vytvořen Konzervativní stranou. Chtěli urychlit systém, který by uznával zahraniční pověření a certifikáty, pro imigranty by tak bylo jednodušší získat zaměstnání v Kanadě. Důležitým bodem imigrační politiky bylo i zrušení vízové politiky (New Democratic Party 2011: 17).

V rámci svého volebního programu se NDP zaměřila také na postavení Kanady. Zaměřili se na podporu a budování vztahů mezi Kanadany a původním obyvatelstvem. Chtěli snížit diskriminaci původních obyvatel, podporovat podnikání domorodých obyvatel a zlepšení životních podmínek a vzdělání pro tyto obyvatele, do kterého chtěli investovat více jak 1 miliardu dolarů ročně. Dále se zavázali, že všechny kanadské telekomunikační a televizní sítě zůstanou pod kanadskou správou. Zasadili se o stabilní a dlouhodobé financování CBC a dalších kanadských a veřejnoprávních televizí. Tímto krokem se rozhodli podporovat všechny kanadské filmové společnosti a kladli důraz na rozvoj kanadské kultury (New Democratic Party 2011: 15-16).

Další důležitou agendou byla kontrola jakosti potravin, aby potraviny splňovaly všechny zdravotní normy. Vyžadovali označování potravin s informací o původu, nutriční hodnotě či genetické modifikaci. Toto označení mělo podporovat i kanadské zemědělce. Podpora zemědělství byla důležitá zejména v oblasti produkce bio potravin, s tím souvisela i změna čerpání dotací z dotačních programů pro zemědělce, kteří se soustředí na produkci bio potravin. Tento dotační program měl být reformován, aby byl více transparentní a umožňoval snadnější čerpání dotací právě pro tyto skupiny zemědělců (New Democratic Party 2011: 16).

New Democratic Party se ve svém volebním programu zaměřila také na potírání zločinu a zvýšení bezpečnosti v Kanadě. Chtěli investovat do programů na potírání kriminality, chtěli zvýšit počet policistů v ulicích Kanady. Důležitým bodem bylo i snížení kriminality mladistvých, která byla dlouhodobě na vzestupu. Do služby mělo být zařazeno více policistů, kteří by chránili kanadské obyvatele. V rámci svého programu se soustředili také na uznání místních hrdinů. Tento program zahrnoval daňové úlevy pro hasiče, kteří vykonávají minimálně 200 hodin za rok. Zároveň nezapomněli na rodiny těch, kteří padli při plnění svých vojenských povinností. Pro jejich rodiny NDP navrhla příspěvky ve výši 300 000 \$. V bodě 5.9 jejich volebního programu se zaměřili na sledování přistěhovalců a chtěli zajistit transparentní, spravedlivý, efektivní a odpovědný imigrační systém. Další bod, pod číslem 5.10, se zaměřuje na posilování oficiálních jazyků Kanady. Jako další bod tohoto programu se zaměřili na práva osob se zdravotním postižením a dále také na rovnost a postavení žen ve společnosti. Zejména se zaměřili na boj proti násilí páchaného na ženách, budování azylu pro ženy, které prchají před násilím, uznáním práv domorodých žen či zvýšení příspěvků pro ženy na mateřské dovolené (New Democratic Party 2011 16–17).

V souvislosti se sociální politikou je nutné zmínit posílení zdravotní péče. New Democratic Party se zaměřila na vyjednání 10 leté smlouvy týkající se zdravotní péče. Tato smlouva měla být uzavřena mezi federální vládou a vládami jednotlivých provincií a teritorií v roce 2014 a měla zaručovat federální příspěvky do systému kanadské zdravotní péče. Dále měly být zavedeny pravidla, která by vedla ke snížení nákladů na léky a pokrytí domácí péče pro pacienty dlouhodobě nemocné. Další investice měli zlepšit situaci lékařů a zdravotních sester v Kanadě. V té době byl v Kanadě nedostatek lékařů, zdravotních sester a dalšího zdravotnického personálu. New Democratic Party chtěla zvýšit počet lékařů o 1200 za příštích 10 let a počet zdravotních sester a dalšího zdravotnického personálu se měl vyšplhat na 6000 za 6 let. Investice měly být rovněž poskytovány pro rozvoj vzdělání zdravotnického personálu. Měl být rovněž zaveden systém stipendií pro studenty medicínských oborů, kteří pocházejí z rodin s nízkými příjmy či pro studenty medicíny, kteří náleží k původnímu obyvatelstvu (New Democratic Party 2011: 10–12).

V souvislosti s kulturou se objevila řada témat a to nejen rozvoj a podpora kanadského televizního průmyslu, ale také důležitým tématem byla podpora kanadského kulturního dědictví. V rámci tohoto projektu měly být vytvořeny fondy na čerpání finanční z dotačních fondů na správu kanadských muzeí, historických budov a dalších objektů, které spadaly do kanadského kulturního dědictví. Měla být podporována kultura jako celek, velký důraz byl rovněž kladen na podporu kulturního a dědictví frankofonního obyvatelstva a v rámci tohoto projektu měl být zahrnut rovněž francouzský jazyk, podpora a rozvoj francouzštiny v Kanadě. V rámci podpory kulturního dědictví vznikl rovněž fond, který podporoval nejen kanadský televizní průmysl, ale také divadelní a hudební tvorbu (New Democratic Party 2011: 15–16).

V předposlední části volebního programu se soustředili na postavení Kanady na mezinárodní scéně. Tato část se skládala z 5 bodů. První z nich byl zaměřen na klimatické změny. Druhý se soustředil na ukončení bojových operací v Afghanistanu, podporu lidských práv a humanitární pomoc v rozvojových zemích. V souvislosti s humanitární pomocí se soustředili na boj proti nemocem ve třetím světě a to zejména na pomoc lidem trpícím AIDS/HIV, TBC a malárií. Dalším důležitým bodem bylo budování kanadské obrany a aby kanadské obranné složky poskytovaly podporu pro budování míru, udržení míru a pomoc při živelných katastrofách (New Democratic Party 2011: 20–23).

Zavázali se, že vytvoří Bílou knihu obrany a podpoří výstavbu nových vojenských lodí. Zároveň se zavázali, že budou plnit všechny závazky vůči kanadským veteránům. Poslední díl jejich programu se soustředí na Ottawu. Chtěli nastavit nový směr v parlamentu, dále se soustředili na omezení pravomocí premiéra, reformu volebního systému, která by odrážela volební preference všech Kanadčanů či reformu kanadského Senátu či změnu federálního rozpočtu. New Democratic Party navrhovala dvě řešení pro horní komoru kanadského parlamentu. Jednou z variant bylo zrušení Senátu, druhou variantou byla změna nevoleného tělesa v instituci volenou (New Democratic Party 2011: 20–23).

4.5 The Green Party of Canada

Do voleb v roce 2011 vstupovala The Green Party of Canada s volebním programem nazvaným Smart economy, Strong communities, True democracy. Předsedkyně strany Elisabeth May, chtěla tímto volebním programem navázat na úspěch strany z voleb 2008, kdy stranu volil téměř 1 milion obyvatel Kanady. Strana ve svém volebním programu apelovala na voliče, že The Green Party není „*one-issue party*“, že jsou stranou, která jako jediná v Kanadě představila ve svém volebním programu komplexní vizi pro budoucnost Kanady. Dále strana ve svém programu upozornila voliče, že žádná jiná strana v Kanadě nesdílí stejné hodnoty jako právě The Green Party. The Green Party předložila návrh, jak lze snížit kanadský státní dluh. Apelovala na voliče, aby volili tuto stranu, pokud chtějí aby došlo ke změnám v Kanadě. Ve svém volebním programu se zaměřili na témata jako ekonomika, sociální a enviromentální vize pro Kanadu (Green Party 2011).

V první části svého programu nazvané Smart Economy se strana zaměřila na následující témata. Důležitá pro tuto stranu bylo zefektivnění kanadské ekonomiky. Dalším důležitým tématem bylo snížení kanadského státního dluhu. Jako mnoho dalších stran se i The Green party zaměřila na vytváření pracovních míst a snížení nezaměstnanosti v Kanadě. Strana chtěla vytvořit tisíce pracovních míst prostřednictvím investic do obnovitelných zdrojů energie. Dále se ve svém programu zabývali železniční dopravou a modernizací dopravy jako celku. Dále se zaměřili na změnu obchodu. Další důležité téma bylo zemědělství a podpora zemědělcům, kteří se budou orientovat na ekologické zemědělství. Soustředili se také na rybolov, dřevařský průmysl a změnu dotačních fondů pro zemědělství. Tyto dotační fondy se měly týkat hlavně fosilních paliv, ale také využití jaderné energie (Green Party 2011).

Dalším programem byla nazvána Strong communities. V rámci tohoto okruhu se zaměřili na zlepšení lidského života, změnu zdravotní péče a celkové zlepšení života v Kanadě. Rozhodli se podporovat hlavně mladé Kanadany, kteří mají problém získat pracovní místa. Příliš se nevěnovali imigrační politice a změnám imigračního zákona. Velký důraz kladli především na podporu rodiny a manželských párů (Green Party 2011).

Chtěli snížit daně z příjmu pro manželské páry a upevnit daňový systém. Zároveň chtěli umožnit těmto párům pracovat z domova, v případě, že pečují o děti. Podporováno bylo i ze strany The Green Party předškolní vzdělávání pro děti. Velký důraz byl rovněž kladen na vzdělání jako takové, podporu sekundárního a terciálního vzdělání a to pro všechny vrstvy obyvatel Kanady. Toto vzdělání by mělo být dostupné také pro původní obyvatele, kteří dříve neměli tolik příležitostí se vzdělávat. Ve svém volebním programu vyslovili také podporu místním vládám. Chtěli vytvořit systém finanční podpory pro přebudování staré a rozpadající se infrastruktury. Dále chtěli vybudovat více lokalit pro rozvoj rekreace, umění a kultury. Dalším důležitým bodem tohoto programu byla podpora obyvatel v důchodovém věku a změna důchodového systému. Tento bod programu sliboval zlepšení péče o seniory, zajištění lepší zdravotní péče pro nemocné seniory a reformu důchodového systému (Green Party 2011).

Ve třetím a posledním bodě svého volebního programu se The Green Party of Canada zaměřila na demokratické hodnoty, spolupráci, udržování míru a odzbrojení. Zároveň apelovali na posílení pozice Kanady ve světě, která byla v posledních letech oslabena. Součástí tohoto bodu byla i reforma kanadského volebního systému, posílení práv původního obyvatelstva, zmírnění chudoby, ochrana lidských práv, posílení institucí občanské společnosti a řešení situace v Afghánistánu (Green Party 2011).

4.6 Srovnání jednotlivých volebních programů

Jako první část jednotlivých volebních programů podrobíme komparaci část, která se zabývá společností. Konzervativní strana, která zvítězila ve volbách se ve svém programu zaměřila na rozvoj a podporu spolupráce mezi federální vládou a kanadskými provinciemi, teritorií, aby došlo mezi těmito 3 úrovněmi vlády ke spolupráci a vytvoření dlouhodobého plánu veřejné infrastruktury. Dalším bodem bylo například omezení byrokracie či příspěvky pro hasiče a další záchranné složky. S tímto bodem programu se ztotožnil také volební program New Democratic Party, která rovněž žádala příspěvky pro hasiče a další záchranné složky, ale také pro vojáky a rodiny těch, kteří padli při plnění povinností ve jménu vlasti. Tento příspěvek se měl u obou stran pohybovat ve výši 3000 \$ ročně. Ohledně příspěvků pro rodiny padlých vojáků se kladně vyjádřila také Liberální strana, která souhlasila s 300 000 \$ příspěvkem do Fondu pro válečné hrdiny, ze kterého by čerpaly finanční prostředky právě rodiny padlých vojáků. Rovněž Liberální strana souhlasila s vytvořením vratných příspěvků pro kanadské hasiče (Canadian Party Platforms 2011c).

Dalším bodem, který budeme zkoumat, bude ekonomický sektor. Právě ekonomický sektor byl důležitým bodem pro všechny politické strany. Soustředili se na jednotlivá témata, která jsou úzce spojena s touto problematikou. Konzervativní strana se ve svém volebním programu soustředila na podporu malých a středních podniků, podporovala dohody mezi Kanadou a EU o volném obchodu a rovněž se nebránila tyto dohody uzavřít také s Indií. Tyto smlouvy měly být vytvořeny do roku 2013. Rovněž se soustředili na podporu modernizace výroby, zavedení a větší využití digitálních technologií, tvorbu dalších pracovních míst a to i v odvětvích jako je dřevařský a důlní průmysl. Liberálové se v rámci ekonomického sektoru zabývali snížením daní, modernizací dopravy a infrastruktury, tvorbou pracovních míst pro mladé lidi v malých a středních podnicích, podporu zemědělských oblastí či využití digitálních medií. NDP se ve svém programu zaměřila na snížení daně pro malé podniky z 11% na 9%, dále na tvorbu pracovních míst a zvýšení minimální mzdy. Dalším bodem bylo například investování do zdrojů obnovitelné energie či podpora a větší využití digitálních technologií napříč celou Kanadou (Canadian Party Platforms 2011b).

Jako další bod, který budeme srovnávat v souvislosti s jednotlivými volebními programy je oblast zdravotnictví a vzdělání. New Democratic Party se ve svém programu zaměřila na spolupráci mezi federálními a provinčními vládami o zlepšení lékařské péče, zvýšení počtu lékařů, zdravotních sester a dalšího zdravotnického personálu, zlepšení péče o seniory a také na sledování kvality kanadských potravin. V rámci vzdělání se soustředili zejména na vybudování míst pro děti předškolního věku, podporu terciálního vzdělání pro studenty s nižšími příjmy či možnosti studia pro původní obyvatele. Zároveň se rozhodli vytvořit systém stipendií pro studenty, jejichž rodinné příjmy jsou velmi nízké. Liberální strana se zaměřila na rozvoj výuky pro děti předškolního věku, rovněž podporovala studenty z rodin s nižšími příjmy a pro ně chtěla vytvořit systém stipendií v hodnotě 1500 \$ ročně či investice do sekundárního vzdělání a lepší asimilaci absolventů při nástupu do práce. V rámci zdravotnictví se rozhodli kontrolovat potraviny, výzkum nových technologií v oblasti zdravotnictví či terapií či snížení poplatků za léky a zdravotnické služby. Konzervativci se zaměřili na uplatnění absolventů v oboru a vytvoření nových pracovních míst pro absolventy vysokých škol, změnou formy studentských půjček či možnost rekvalifikace pro imigranty. V rámci zdravotnictví se soustředili zejména na snížení zdravotnických poplatků a podporu zdravého životního stylu (Canadian Party Platforms 2011d).

Posledním bodem, který budeme srovnávat je otázka životního prostředí. Nejucelenější program v souvislosti s životním prostředím měla The Green Party of Canada. Liberálové se soustředili na využití obnovitelných zdrojů energie a redukce skleníkových plynů. Chtěli rovněž dlouhodobě bojovat proti změnám klimatu a podporovali ochranu životního prostředí. Konzervativní strana se rozhodla chránit národní parky a vytvářet krajinné rezervace a také se soustředila na ochranu vodních toků. Důležitým bodem byla ochrana kanadské fauny a flory, ale také využití obnovitelných zdrojů energie. New Democratic Party měla program, který se soustředil na otázku životního prostředí, z těchto tří stran nejobsáhlejší. Soustředila se na snížení skleníkových plynů, podporovala využití obnovitelných zdrojů, ochranu rybolovu, snížení vývozu nezpracované ropy a zemního plynu a celkově se zaměřili na podporu ekologie a rozhodli se podporovat organizace zabývající se enviromentálními otázkami (Canadian Party Platforms 2011a).

5. Výsledky federálních voleb v roce 2011: vítězové a poražení

Kanadské federální volby v roce 2011, zajistily Kanadě po dlouhé době většinový kabinet, který měl zemi zajistit stabilitu politického systému. Období nestability, které začalo rokem 2004, kdy nová Konzervativní strana oslabila pozici Liberální strany, které předznamenalo neúspěch této strany pro příští roky, tímto překvapivým výsledkem voleb skončilo. Tyto volby měly dva vítěze a dva poražené. Vítězně vyšla z voleb Konzervativní strana, která konečně získala většinový kabinet a druhým vítězem voleb byla New Democratic Party, která se stala opoziční stranou. Pro tuto stranu to byl největší úspěch od jejího vzniku. Tyto volby měly však i dva poražené. Poraženými byly Liberální strana, která zaznamenala nejhorší volební výsledek od doby svého vzniku a stala se tak až třetí stranou v kanadském stranickém systému. A druhým poraženým byl Quebecký blok, který získal pouze 4 křesla v parlamentu. Poraženými byly i oba předsedové stran, jak Michael Ignatieff, tak lídr Quebeckého bloku Gilles Duceppe, kteří neobhájili svoje volební obvody a nebyli zvoleni do kanadského parlamentu. (Clarke– Scotto – Reiffer – Kornberg 2011: 271).

Zatímco Stephen Harper získal pro konzervativce většinovou vládu, a to zejména díky velké podpoře a nárůstu voličů v provincii Ontario, ale také díky dobře zvolenému tématu celé kampaně a tím bylo zajištění ekonomické stability země (Kay 2011).

Konzervativci získali ve volbách v roce 2008 143 křesel z celkového počtu 308 mandátů. Ve volbách v roce 2011 získali většinu s počtem 166 mandátů a předseda strany obhájil svůj post i volební obvod, stejně tak jako konzervativní ministr financí Jim Flaherty a ministr průmyslu Tony Clement (Argitis – Quinn 2011).

Naopak velký propad přinesly volby pro separatistický Quebecký blok, který ztratil 45 křesel z původních 49 mandátů. I to potvrdilo, že pro obyvatele Quebecu byla v té době důležitější stabilita kanadské ekonomiky než tendence separatistů. Dlouholetý lídr strany neobhájil svůj volební obvod a nedostal se do parlamentu. Po tomto neúspěchu rezignoval na post předsedy strany (Kay 2011).

Pro Liberální stranu byly tyto volby debaklem. Od dob Pierra Trudeau byla strana voliči vnímána jako strana, která prosazovala silnou roli státu a ekonomickou stabilitu země. Předvolební průzkumy ukázaly, že Michael Ignatieff bude klást velký důraz na spolupráci Kanady se Spojenými státy (Brooks 2011: 302).

Pro Liberální stranu byly volby v roce 2011 velkým zklamáním. S pouhými 34 mandáty se strana propadla až na třetí místo. Federální volby v roce 2011 znamenaly pro stranu nejhorší výsledek v celé její historii. Pro stranu bude obtížné získat zpět svoje postavení, které měla v kanadském systému po dlouhou dobu (Boucek 2012: 101).

Na federální úrovni získali Konzervativci 166 křesel a hlasovalo pro ně 39,62 % voličů. Druhá v pořadí New Democratic Party získala 103 mandátů a hlas jí dalo 30,62 % voličů. Liberální strana získala pouhých 34 mandátů a svůj hlas jí dalo 18,91 % voličů a Quebecký blok obsadil 4 křesla v kanadském parlamentu (Election Almanac 2011).

Volební účast v těchto volbách činila 61,1 %, což bylo o 2,3 % více než v předchozích federálních volbách v roce 2008, ale výrazně nižší volební účast než mezi léty 1993 a 2000, kdy se účast voličů pohybovala mezi 70-80%. Zvýšila se volební účast mladých lidí, která činila 38,8%, zvýšila se i volební účast věkové skupiny od 65 do 74 let, která dosáhla hranice 75,1%. K výraznému oslabení došlo u věkové skupiny nad 75 let. Volební účast této skupiny voličů se pohybovala kolem 60,3 % (Elections Canada 2011).

Když se zaměříme na výsledky v jednotlivých provinciích, tak zjistíme, že v Ontariu, kde vždy vítězila Liberální strana vyhrála Konzervativní strana. Na druhém místě se umístila New Democratic Party. Liberálové v této provincii získali minimum hlasů a ztratili jeden ze svých volebních obvodů (Parliament of Canada 2011).

6. Příčiny úpadku Liberální strany v Kanadě

Příčiny úpadku Liberální strany můžeme pozorovat již od roku 2000. Tehdy sice ještě dokázala zvítězit ve federálních volbách, ale zlom nastal o 4 roky později. Volby v roce 2004 předznamenaly konec éry Liberální strany. Strana ztratila většinovou vládu a došlo ke změně kabinetu v menšinový. V roce 2006 už v předčasných volbách neobhájila ani menšinový kabinet a u vlády byla vystřídána Konzervativní stranou. Další porážku pro ně znamenaly volby v roce 2008 (Nevitte 2012: XV).

Až do roku 2000 si liberálové drželi svoji pozici hegemonu, po volbách v roce 2000 se objevily první náznaky oslabení strany. Důvodem byl odhalený sponzorský skandál, který vrhl na stranu špatné světlo. Strana a její líder Jean Chrétien se ocitli v nelehké situaci. Po odhalení skandálu Chrétien rezignoval na post předsedy strany a byl nahrazen Paulem Martinem, který předtím zastával funkci ministra financí. Jenže ve volbách v roce 2004, které se konaly po tomto skandálu, ztratila strana většinu v parlamentu a bylo zřejmé, že strana se ocitla v problémech. Nejen špatný volební výsledek, ale také vznik nové Konzervativní strany, která byla schopna straně konkurovat, byl pro Liberální stranu zlomovým okamžikem (Nevitte 2012: XVII).

Pro Jeana Chrétiena bylo typické, že ve straně prosazoval stranickou jednotu. Stejně jako Pierre Trudeau, byl opatrný a snažil se zamezit snahám o posilování pozice svých stranických kolegů, kteří by snad později chtěli aspirovat na kandidáta na lídra strany. A právě stranická jednotu byla pro jeho éru typická. I díky ní měl silnou pozici jako předseda strany. Bohužel to se stalo osudným právě jeho nástupci Paulu Martinovi, který neměl tolik silnou pozici lídra strany a podporu, a to předznamenalo jeho neúspěch ve federálních volbách (Carty 2005: 8–9).

Mezi další důvody neúspěchu Liberální strany můžeme považovat imigraci, ta je v posledních letech na vzestupu a silně ovlivnila etnicko–kulturní složení Kanady. Dříve měli liberálové silnou podporu přistěhovalců a katolíků. Díky imigrantům získávali liberálové hlasy ve velkých městech, kde byla velká koncentrace přistěhovalců. Hlavním příjemcem hlasů, které ztratili liberálové, byla právě New Democratic Party a Konzervativní strana (Gidengil–Fournier 2009: 3–5).

Dalším problémem, který souvisel s voliči Liberální strany bylo to, že většina mladých lidí v Kanadě nechtěla volit Liberální stranu. Věková skupina do 35 let ve velké míře dávala hlasy The Green Party. Právě The Green Party of Canada měla nejvíce mladých voličů, zatímco starší věkové skupiny volili politické strany, zaměřené spíše na ekonomiky a sociální politiku než The Green Party, která se ve svém programu zaměřila výlučně na témata spojená s ochranou životního prostředí (Gidengil– Fournier 2009: 3–5).

Když po odhalení sponzorského skandálu Liberální strana obhájila svoji pozici a vyhrála volby v roce 2004 bylo jasné, že dojde k přehodnocení situace v Kanadě. Jenže rozsah korupce byl natolik velký a stal se ústředním tématem předvolebních debat i v roce 2006. Byla Liberální strana schopna přečkat a odolat tlaku, který byl po těchto událostech na ní vytvářen? Sponzorský skandál nebyl pouze krátkodobý impuls, který mohl zviklat voliče, aby svůj hlas dali jiným politickým stranám. Byly zde ale i další okolnosti, které se podepsaly na neúspěchu strany a tím byla ekonomická situace Kanady. Dalším tématem, které bylo velmi diskutované byla odpovědnost vlády za politiku, kterou strana prosazuje (Gidengil – Fournier 2009: 1–2).

V roce 2008 bylo hlavním probíraným tématem voleb ekonomika země. Byla schopná Liberální strana porazit Konzervativce v době, kdy země procházela těžkým obdobím spojeným s ekonomickou krizí, která zasáhla i Kanadu. V té době byl lídrem Liberální strany Stéphane Dion a ten se ve volebním programu zaměřil spíše na obnovitelné zdroje a na ochranu životního prostředí. Ve federálních volbách toho roku liberálové neuspěli, naopak u moci byla znovu Konzervativní strana, která se ve svém programu zaměřila právě na téma ekonomické stability země (Gidengil – Fournier 2009: 1–2).

Další varovné signály se objevily už počátkem prosince 2008, kdy byl Michael Ignatieff jmenován prozatímním předsedou strany. Ignatieff byl zvolen předsedou strany, v době, kdy byla strana v nelehké situaci. Důvodem pro změnu lídra strany byl i důsledek neúspěšného jednání Stéphana Diona o sestavení koaliční vlády s NDP. Ke spolupráci s NDP ale nedošlo. Výzvy, kterým čelil, jak Ignatieff, tak i samotná Liberální strana, byly po neúspěšných volbách v roce 2008 podstatné. Ignatieff i jeho tým si byli vědomni změn, které budou muset provést (Jeffrey 2011: 46).

S rokem 2008 a federálními volbami je spojen další pokles strany. Nestabilita ekonomiky vedla k tomu, že strana ztrácela své příznivce a na úkor Liberální strany posilovaly jiné strany. Největší vzestup zažila Konzervativní strana, která oproti volbám v roce 2006 posílila. New Democratic Party měla od roku 2004 kolísavé výsledky (Nevitte 2012: 46).

Po několika dnech, kdy probíhaly debaty, vše co se událo ve volbách v roce 2011 znamenalo pro Liberální stranu změny k horšímu. Všechny předchozí volby byly v režii dvou politických stran a to Konzervativní a Liberální strany. Volby v roce 2011 byly průlomové a to tím způsobem, že do boje o mandáty se dostala i New Democratic Party. Liberálové v těchto volbách čelili dvěma politickým stranám z obou stran politického spektra. Na straně jedné stál Stephen Harper, který se mohl opírat o svoji vládu a na straně druhé Jack Layton, který byl schopen více apelovat na voliče, aby právě jeho straně dali hlasy. Důležitým faktorem, který hrál roli v těchto volbách byla i pozice lídra strany. Michael Ignatieff nemohl těmito dvěma osobnostem konkurovat (Jeffrey 2011: 68–69).

Rozdíl mezi lidry ukázala i volební kampaň. Zatímco volební kampaně, představené Stephenem Harperem a Jackem Laytonem, dokázaly oslovit voliče, tak kampaně Michaela Ignatieffa a Gillese Duceppeho neměly žádný vliv na předvolební průzkumy. Ignatieff reagoval tak, že veřejně prohlásil, že volební kampaň liberálů vychází vstříc kanadským rodinám, kdežto Konzervativní strana, dle jeho názoru neměla ucelenou volební kampaň. Další neúspěchy pro Liberální stranu nastaly po 25.dubnu 2011. Pro mnoho voličů byla Konzervativní strana více důvěryhodná než právě liberálové. Liberálové ztratili podporu i v oblastech, kde dříve s přehledem vítězili. Michael Ignatieff strávil nějaký čas v Ontariu s domněním, že se pozice strany v této oblasti zlepší. Bob Rea následně v rozhovoru pro deník Globe and Mail prozradil, že liberálové se budou držet svých tradic a budou se snažit ovládnout volební obvody, ve kterých i v předchozích letech získávali hlasy. Rovněž prohlásil, že předvolební průzkumy pro ně nehrajou klíčovou roli (Jeffrey 2011: 69–70).

Překvapení pro Liberální stranu nastalo po volbách. Výsledky voleb pro stranu byly velkým překvapením. Liberálové dle předvolebních průzkumů mohli ve volbách získat 77 mandátů, ale výsledek po volbách byl pro ně velkým překvapením. Strana získala pouze 34 mandátů a to převážně v atlantických oblastech. Liberálové většinu mandátů ztratili (Jeffrey 2011: 70).

Tyto ztráty byly velmi znatelné, protože strana ztratila mandáty ve všech regionech. Nejznatelnější byl propad v provinciích Ontario a Quebec, kde Liberální strana měla silnou voličskou základnu. Michael Ignatieff neobhájil svoji pozici ani ve volebním obvodu v Torontu. Následně Michael Ignatieff rezignoval na pozici lídra strany (Jeffrey 2011: 70).

Objevily se otázky, jak mohlo dojít k tomu, že Liberální strana ztratila takové množství hlasů právě ve volebních obvodech, kde vždy vítězila. New Democratic Party nebyla tolik silnou stranou v době, kdy začala volební kampaň, na stranu druhou liberálové byli dost nerealističtí. Nepřipouštěli si možnost, že by mohli ztratit hlasy ve svých volebních obvodech, jakými bylo například Ontario. Nikdo také nemohl předpokládat kolaps Quebeckého bloku v Quebecu. Přesto volební průzkumy z předchozích let nedávaly Liberální straně velkou šanci na vítězství ve volbách, ale rozhodně nepředpokládaly takový propad strany. Více než 45% obyvatel Kanady věřilo, že Stephen Harper bude opět zvolen premiérem Kanady. Pro voliče byly rozhodujícími tématy zdravotní péče a změna ekonomiky. To byla témata, která hrála zásadní roli. Kdežto důvěra ve zvolenou vládu, na kterou kladli velký důraz právě liberálové, nebyla pro Kanadany rozhodujícím tématem kampaně. V předvolebních průzkumech získal 39% Stephen Harper, 34% Jack Layton a pouhých 19% Michael Ignatieff. A i v ostatních důležitých tématech kampaně liberálové vyhořeli. To byly jen některé z důvodů, které předznamenaly drtivou porážku Liberální strany. Strana prohrála nejen na federální úrovni, ale její ztráty byly velké právě i na úrovni provinční. Nepochopitelná byla prohra v provincii Ontario, kde strana vždy získávala hlasy a další velký propad byl zaznamenán právě v Torontu (Jeffrey 2011:71).

Neúspěch Liberální strany, v těchto volbách, nepředznamenala jen volební kampaň, ale také pozice lídra strany. Právě lídr strany má hlavní vliv na rozhodování voličů a na výsledky volební kampaně. A Michael Ignatieff rozhodně neměl takovou pozici, aby zajistil svoji straně vítězství ve volbách. Ignatieff byl nejhůře hodnoceným lídrem stran dle voličů, jeho výsledek byl dokonce nižší než u jeho předchůdce Stéphana Diona. Za neúspěchem Ignatieffa stojí silná pozice lídra NDP³ Jacka Laytona, který získal v předvolebních průzkumech více hlasů (Clarke– Scotto –Reiffer– Kornberg 2011: 284).

3 New Democratic Party

Liberální strana postupně ztrácela svoje voliče. Změnila se podpora této strany v oblasti Quebecu, stejně tak se snížila podpora liberálů ze strany katolíků. V předposledních volbách získali nejvíce hlasů od katolíků především konzervativci. Tyto hlasy pro ně byly důležité. Liberální strana postupně ztrácela voliče, na které vždy spoléhala. Tento úbytek hlasů nebyl patrný pouze z hlediska geografického, ale napříč všemi sociálními skupinami. Pro stranu mohl být jeden z problémů neúspěchu ten, že ztratila svoje voliče v Quebecu, kde měla vždy jistou voličskou základnu a tato oblast byla jednou z těch klíčových (Suderman 2011:65).

Průlom pro konzervativce v Torontu měly volby v roce 2011. V tomto volebním obvodu získávala většinu hlasů Liberální strana, ale právě ve volbách v roce 2011 došlo k tomu, že Liberální strana vedená Michaellem Ignatieffem ztratila hlasy v Torontu. Pokles hlasů byl pro Liberály viditelný i v celé provincii Ontario. Předseda strany Michael Ignatieff neobhájil v Torontu svůj volební obvod a i pro něj samotného byly tyto volby průlomové. A právě neúspěchu Liberální strany dokázala využít Konzervativní strana a New Democratic Party. Mnoho faktorů mělo vliv na rozhodování voličů a za neúspěchem Liberální strany zajisté stály i témata kampaně. Mezi nejdůležitější témata této volební kampaně patřila kanadská ekonomika, zdravotní péče či boj proti terorismu a kriminalitě. Naopak k nepříliš populárním tématům patřila témata: sňatky osob stejného pohlaví, angažovanost v Libyi či suverenita Quebecu (Clarke – Scotto – Reiffer – Kornberg 2011: 277–279).

Autor Gerry Nicholls se vyjádřil k posledním volbám a našel 7 důvodů, které podle něj jsou příčinou úpadku strany. Prvním důvodem byl špatný výběr lídra strany. Podle Nichollse toto období začalo v době, kdy se stal předsedou strany Paul Martin, ten byl sice často vyzdvihován médii, že je tím správným vůdcem strany, přesto ale neuspěl. Poté ho nahradil Stéphane Dion, který byl označován za nejhoršího lídra v dějinách Liberální strany a po něm nastoupil Michael Ignatieff, který měl sice charisma, které je vyhledáváno voliči, ale přesto nebyl schopen straně pomoci. A právě i jeho neúspěch je dalším dokladem toho, že strana není schopná zvolit správnou osobu do svého vedení (Nicholls 2011).

Dalším velmi diskutovaným tématem, v souvislosti s úpadkem strany, je ztráta voličů v Quebecu. V Quebecu čelili liberálové ideologickému problému. Centralizace moci v Ontariu, která je silně Liberální stranou podporována, není tématem, které by bylo důležité pro občany Quebecu. Pro Quebec je hlavní otázka Quebecu, a až druhořadá je pro ně otázka týkající se Kanady. Pro Liberální stranu je tedy Quebec ztracenou oblastí, pokud se nezaměří na otázku Quebecu. Se ztrátou hlasů je spojena i oblast měst. Liberální strana měla vždy většinu hlasů v oblasti velkých měst jako Toronto, Montreal či Vancouver. Část voličů měla i na věknově, zejména katolicky orientované. Jenže došlo ke změně. A právě katolíci začali hromadně dávat svoje hlasy Konzervativní straně. Pokud se Liberální strana nezaměří na témata, která by byla zajímavá pro tyto obyvatele, jen těžko dostane svoje hlasy zpátky (Nicholls 2011).

Jako další téma, které je spojené s úpadkem strany, je změna financování politických stran. Nové zákony, které upravují způsob financování politických stran jsou další z příčin, které mají dopad na oslabení strany. Před přijetím těchto zákonů se Liberální strana spoléhala na finanční obnosy, které získávala od velkých korporací. A teď se musí spokojit s mnohem menší finanční podporou. To znamenalo, že volební kampaně nemohly být tak finančně nákladné jako dříve. Tím, že strana ztratila moc, ztratila i řadu vlivných osobností (Nicholls 2011).

Posílení pozice Stephena Harpera, to je další z důvodů, který zapříčinil úpadek strany. Během let, kdy byla Liberální strana u moci, se nemusela obávat svého konkurenta, žádný z protivníků totiž nebyl natolik silným, aby ohrozil postavení Liberální strany. Tato změna přišla se Stephenem Harperem. Ten je širokou veřejností velmi ceněn. Dalo by se říci, že je do jisté míry i vypočítavý. Využívá svých schopností a vlivu, aby oslabil Liberální stranu. Což se mu daří (Nicholls 2011).

Nabízí se otázka, kdo bude schopen stranu opět zvednout. Liberální strana by měla najít do svého čela silnou osobnost, která bude podporována voliči a která bude mít schopnosti, aby dostala Liberální stranu zpět k moci. Může být tímto lídrem například Justin Trudeau? Právě jeho jméno je s pozicí lídra strany často skloňováno (Nicholls 2011).

7. Závěr

V této bakalářské práci bylo cílem zjistit a na základě získaných informací analyzovat příčiny, které vedly k poklesu Liberální strany. Na základě zjištěných dat můžeme konstatovat, že úpadek strany nebyl strmý, ale pozvolný.

Postupně docházelo k oslabování pozice strany ve stranickém systému. Na úpadek strany mělo vliv několik aspektů. Ať se již jednalo o slábnoucí pozici lídra strany. Silné předsednictví strany skončilo s odchodem Jeana Chrétiena a následující lídři stran nebyli natolik silnými osobnostmi, aby dokázali stranu dostat zpět na vrchol. Dalším faktorem, který byl zjištěn, bylo to, že strana v době své největší slávy do svých řad přibírala velmi vlivné osoby, kteří měli nejen moc, ale i finanční zajištění. Tyto osobnosti chtěli participovat na moci a díky těmto silným kandidátům měla strana silné postavení. Tito lidé byli schopni díky svému vlivu prosadit mnoho témat a legislativních návrhů, které by v dnešní době a vzhledem k postavení Liberální strany s velkou pravděpodobností neprošly.

Faktorů, které ovlivnily neúspěch strany byla celá řada a jejich počátky můžeme hledat již v roce 2004, který znamenal změnu pro Liberální stranu samotnou. Jako první příčinu můžeme zmínit slabou pozici lídra strany, který nebyl pro mnoho voličů „ikonou“ ve kterou by měli důvěru. Ani jeden z Chrétienových nástupců nebyl schopen zajistit si silnou pozici ve straně, ani v očích voličů a tak nedošlo k posílení strany ve stranickém systému. Velké naděje byly vkládány do Michaela Ignatieffa, ale jak jsme zjistili, ani on nebyl schopen dosáhnout takové pozice ve straně a získat postavení jako kdysi premiérové a lídři strany Pierre Trudeau a Jean Chrétien.

Dalším důvodem pro neúspěch strany můžeme jmenovat slábnoucí tendence vlivných osobností participovat v Liberální straně. Strana ztrácela svůj vliv i v případě jakýkoliv rozhodovacích procesů. S tím souvisí i méně kvalitní volební kampaň. Dříve si strana mohla dovolit vytvořit kampaň, které nebyla schopna konkurovat žádná jiná strana. Jenže tato situace se změnila, jak její slábnoucí pozicí, tak i se vzestupem Konzervativní strany, která se od svého vzniku stala silnější a konkurenceschopnější.

Další z možných příčin může být to, že po odhalení sponzorského skandálu, do kterého byla zapojena i Liberální strana, byl vytvořen a schválen zákon o odpovědnosti. S tím souviselo i to, že tento zákon měl zamezit financování politických stran ze soukromého sektoru, jako tomu bylo dříve. Bylo zavedeno státní financování politických stran, aby se předcházelo dalším skandálům se sponzorováním politických subjektů, jako tomu bylo právě u Liberální strany. S touto změnou a následným oslabením pozice strany může souviset i to, že Liberální strana se nebyla schopna přizpůsobit tomuto novému legislativnímu procesu a to mohlo způsobit její úpadek.

Na základě analýzy a komparace volebních programů Liberální strany z let 2004, 2008 a 2011 můžeme říci, že strana se přestala orientovat na témata, která byla pro ni klíčová v minulosti, ale začala se orientovat na témata, která byla v té době aktuální a diskutovaná. Ať se již jednalo o otázky registrovaného partnerství či nasazení kanadských jednotek do vojenských akcí či změna registrace zbraní. Dalšími velmi probíranými tématy, na která kladla Liberální strana důraz byla témata: válka v Iráku, participace kanadských vojsk ve válce v Afghánistánu či v neposlední řadě nepokoje a případné poslání kanadských jednotek do Libye. Liberální strana přitom nekladla takový důraz na témata, která byla pro kanadskou veřejnost důležitá jako byla reforma zdravotní péče, reforma daňového systému či v letech 2008–2010 nereagovala na situaci, která propukla po vypuknutí ekonomické krize a která zasáhla jako jednu z prvních zemí právě Kanadu. Tato témata byla sice v programu Liberální strany zmíněna, ale když srovnáme, do jaké hloubky se problémem ekonomiky zabývala Konzervativní strana, která vyhrála volby od roku 2006, zjistíme, že právě pro Konzervativní stranu bylo téma kanadské ekonomiky a sociální politika klíčové.

Ve volbách v roce 2011 se sice Liberální strana snažila konkurovat svým programem právě Konzervativní straně, ale mnoho faktorů se promítlo do jejího neúspěchu. Jedním z nich mohlo být to, že právě Liberální strana, která byla opoziční stranou, vyslovila nedůvěru vládě premiéra Stephena Harpera, což mohlo její pozici v očích voličů také oslabit. Dalším důvodem bylo zajisté to, že Michael Ignatieff byl voliči nejhůře hodnoceným kandidátem všech kandidujících politických stran.

Získal v průzkumech rekordně nejnižší výsledek. Ten byl dokonce nižší než u jednoho z jeho předchůdců Paula Martina. Naopak, předsedové Konzervativní strany a New Democratic Party, Stephen Harper a Jack Lyton byli nejvýše ohodnocenými lidry stran. Pro Jacka Laytona mluvil i fakt, že od roku 2004 se jeho pozice neustále posilovala. Lídr Liberální strany neuspěl ve svém volebním obvodu a tyto volby nebyly neúspěchem jen pro stranu samotnou, ale také pro jejího předsedu, který se nedostal do parlamentu a po volbách se rozhodl rezignovat na svůj post ve straně.

Tyto volby byly klíčové z jednoho hlediska pro Konzervativní stranu. A to z toho důvodu, že po dlouhé době, kdy měla menšinu v parlamentu, získala nejvíce hlasů a sestavila většinovou vládu. Tyto volby byly důležité i z toho důvodu, že to byly průlomové volby pro New Democratic Party, která zaznamenala největší volební úspěch od svého vzniku. Bohužel tyto volby měly i dva poražené. Těmi byla právě Liberální strana, která zaznamenala nejhorší volební výsledek ve své historii a skončila až na třetím místě. Dalším poraženým byl Quebecký blok, který ztratil většinu svých křesel v parlamentu. Získal pouze 4 mandáty. Stranou, která mohla navázat na svůj úspěch z voleb v roce 2008 byla The Green Party, ta ve volbách nebyla tolik úspěšná, jak by si představovala její předsedkyně Elisabeth May. The Green Party získala v parlamentu pouze jeden jediný mandát. V práci je shrnuto několik důvodů, které zapříčinily úpadek Liberální strany.

8. Seznam použité literatury a zdrojů

8.1 Odborné publikace:

Boucek, F. (2012). *Factional Politics: How Dominant Parties Implode or Stabilize* (Basingstoke : Palgrave Macmillan Ltd).

Brooks, S. (2011). *Canadian Democracy 7th edition* (Toronto: Oxford University Press).

Clarke, D. H. - Scotto, J.T.- Reifler, A. - Kornberg, A. (2011). Winners and Losers: Voters in the 2011 Federal Election. In : Pammet, H. J.- Dornan, Ch. (2011). *Canadian Federal Election of 2011* (Toronto: Dundurn) s. 271-301

Clarkson, S. (2005). *The Big Red Machine: How the Liberal Party Dominates Canadian Politics*. (Vancouver: UBC Press).

Courtney, J. C. (1995). *Do Conventions Matter?: Choosing National Party Leaders in Canada* (Montreal: McGill-Queen's University Press).

Jeffrey, B. (2010). *Divided Loyalties: The Liberal Party of Canada, 1984-2008* (Toronto: University of Toronto Press).

Jeffrey, B. (2011). The Disappearing Liberals: Caught in the Crossfire. In : Pammet, H. J.- Dornan, Ch. (2011). *Canadian Federal Election of 2011* (Toronto: Dundurn), s. 45-75

Myers, R- Malcolmson, P. – (2009). *The Canadian regime. An introduction to parliamentary government in Canada* (Toronto: University of Toronto Press).

Nevitte, N. eds (2012). *Dominance & Decline: Making Sense of Recent Canadian Elections* (Toronto: University of Toronto Press).

Perlin, G. (1980). *The Tory Syndrome: Leadership Politics in the Progressive Conservative Party* (Montreal: McGill-Queen's University Press)

Sayers, A. (1999). *Parties, Candidates, and Constituency Campaigns in Canadian Elections* (Vancouver: UBC Press).

Weger, K. (2009). Politický systém Kanady. In. Ženíšek, M. - Šanc, D. A kol. (2009) *Commonwealth. Politické systémy*. (Plzeň: Aleš Čeněk), s. 11-31

8.2 Odborné články:

Argitis, T. – Quinn, G. (2011). *Harper conservatives win majority for first time in Canada vote*. (<http://www.bloomberg.com/news/2011-05-03/harper-s-conservatives-to-win-canadian-election-ctv-television-projects.html>, datum náhledu 13.12.2013).

Buchta, M. (2006). *Kritika vládních skandálů ze strany opozice* (<http://www.cevro.cz/cs/66248-souviens-pamatuj-bloc-quebecois-kanada> , datum náhledu 13.11.2013).

Carty, K.R. (2005). *Dominance without Factions: the Liberal Party of Canada* (http://www.politics.ubc.ca/fileadmin/user_upload/poli_sci/Graduate/Cdn_Com/Liberal_Factionalism.pdf, 19.2.2014).

Carty, K.R.–Cross, W.– Young, L. (2006). *The shifting place of political parties in Canadian public life* Institute for Research on Public Policy Vol. 12, No. 4.

Clarkson, S.– Gibson, R. (2006). *Explaining Liberal Hegemony in Federal Politics* . (<http://www.cpsa-acsp.ca/papers-2006/Gibson-Clarkson.pdf>, datum náhledu 20.3.2014).

Curry, B. (2011). *With a majority, Tories can be more aggressive on deficit*. *The Globe and Mail* (<http://www.theglobeandmail.com/news/politics/with-a-majority-tories-can-be-moreaggressive-on-deficit/article597926/>, datum náhledu 19.2.2014).

Fitzpatrick, M. (2008). *Liberal carbon tax plan good for planet, wallet: Dion* (<http://www.nationalpost.com/news/story.html?id=599498>, datum náhledu 8.11.2013)

Gažovič, O. – Lasák, J. (2005). *Korupce na kanadský způsob* (<http://www.revuepolitika.cz/clanky/560/korupce-na-kanadsky-zpusob>, datum náhledu 18.11.2013)

Gidengil, E.- Fournier, P. Eds (2009). *Anatomy of a Liberal Defeat*. Canadian Political Science Association (<http://www.ces-ec.org/pdf/Anatomy%20of%20a%20Liberal%20Defeat.pdf>, datum náhledu 9.11.2013) s. 1-25

Chytilík, R. (2004). *38. všeobecné kanadské federální volby – červen 2004*. Revue Politika (<http://www.revuepolitika.cz/clanky/707/38-vseobecne-kanadske-federalni-volby-cerven-2004>, datum náhledu 7.11.2013).

Kay, J.(2011). *The Canadian election that changes it all*. Foreign affairs (<http://www.foreignaffairs.com/features/letters-from/the-canadian-election-that-changes-it-all>, datum náhledu 7.1.2014).

Makarenko, J. (2008). *2008 Election Campaign Political Party Platforms-Liberal Party* (<http://mapleleafweb.com/features/2008-election-campaign-political-party-platforms>, datum náhledu 8.11.2013)

McLaughlin, J. (2011). *Liberal Party Platform* (<http://thegreenpages.ca/on/2011/10/liberal-party-platform/>, datum náhledu 9.11.2013).

Nicholls, G. (2011). *7 Reasons Why the Liberal Party Is Doomed* (http://www.huffingtonpost.ca/gerry-nicholls/liberal-party_b_1008833.html, datum náhledu 3.3.2014)

Suderman, J. (2011). *The Liberal Party of Canada: Still Canada's "Natural Governing Party?"* The Agora: Political Science Undergraduated Journal Vol.1 No.1 (http://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/ps_sandbox/article/view/10110/7928, datum náhledu 22.12.2013).

Scharfen, J. (2011). Kanada : volby 2011 (www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=71573 , datum náhledu 16.11.2013)

8.3 Internetové zdroje a volební programy politických stran

BBC. com (2011). *Canada profile: Prime minister: Stephen Harper* (<http://www.bbc.com/news/world-us-canada-16841117>, datum náhledu 17.11.2013)

CADA.ca (2011). *Federal PartyPlatform Summary* (<http://www.cada.ca/site/content/federal-party-platform-summary>, datum náhledu 9.11.2013).

Canadian Library Asociation (2011). *CLA Member Bulletin - 2011 Federal Election Alert! Party Platform Analysis* (<http://www.cla.ca/AM/Template.cfmSection=Home&CONTENTID=11142&TEMPLATE=/CM/ContentDisplay.cfm>, datum náhledu 8.11.2013)

Canadian PartyPlatforms (2011a). *Enviroment* (<http://www.jeffhughes.ca/election2011/partyplatforms.html>, datum náhledu 17.11.2013).

Canadian PartyPlatforms (2011b). *Economy* (<http://www.jeffhughes.ca/election2011/partyplatforms.html>, datum náhledu 17.11.2013).

Canadian PartyPlatforms (2011c). *Communities* (<http://www.jeffhughes.ca/election2011/partyplatforms.html>, datum náhledu 17.11.2013).

Canadian PartyPlatforms (2011d). *Healt/Healt Care* (<http://www.jeffhughes.ca/election2011/partyplatforms.html>, datum náhledu 17.11.2013).

Citizens for Public Justice (2011). *Election 2011: Fighting Poverty – the party platforms* (<http://www.cpj.ca/election-2011-fighting-poverty-%E2%80%93-party-platforms>, datum náhledu 9.11.2013).

Council of Canadians with Disabilities (2011). *New Democratic Party Platform--Giving Your Family A Break Practical First Steps* (<http://www.ccdonline.ca/en/socialpolicy/elections/2011/ndp-platform>, datum náhledu 9.11.2013)

CBC News (2006). *Federal Sponsorship Scandal* (<http://www.cbc.ca/news2/background/groupaction/>, datum náhledu 17.12.2013)

Election Almanac (2011). *Canada election 2011* (<http://www.electionalmanac.com/ea/canada/>, datum náhledu 17.11.2013).

Elections Canada (2011). *Estimation of Voter Turnout by Age Group and Gender at the 2011 Federal General Election* (http://www.elections.ca/res/rec/part/estim/estimation41_e.pdf, datum náhledu 17.11.2013) .

Equiterre.com (2011). *Liberal Party Of Canada Election Platform: Steps Towards Canada's Clean Energy And Enviromental Future* (<http://www.equiterre.org/en/communiqueliberal-party-of-canada-election-platform-steps-towards-canada%E2%80%99s-clean-energy-and-environ>, datum náhledu 7.11.2013)

Green Party of Canada (2011). *Smart Economy, Strong Communities, True Democracy- The Green Party Platform 2011* (http://www.greenparty.ca/sites/greenparty.ca/files/GreenPartyCanada_Platform2011_ENG.pdf, datum náhledu 19.12.2013)

Liberal Party of Canada (2004). *Liberal Party of Canada 2004 Election Platform-Moving Canada Forward* (http://www.cbc.ca/canadavotes2004/pdfplatforms/Liberal_platform_en.pdf, datum náhledu 8.11.2013)

Liberal Party of Canada (2005). *Philosophy* (http://www.collectionscanada.gc.ca/eppp-archive/100/205/300/liberal-ef/05-05-24/www.liberal.ca/philosophy_e.aspx, 12.11.2013)

Liberal Party of Canada (2011). *Liberal Party of Canada 2011 Election Platform* (http://cdn.liberal.ca/files/2011/04/liberal_platform_summary.pdf, datum náhledu 19.11.2013).

MZV České republiky (2011). *Kanada- vnitropolitická charakteristika* (https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/severni_amerika/kanada/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html, datum náhledu 9.11.2013)

New Democratic Party (2011). *Giving Your Family a Break: Practical first Steps, Party Platform 2011*. (<http://xfer.ndp.ca/2011/2011-Platform/NDP-2011-Platform-En.pdf>, datum náhledu 9.11.2013)

Parliament of Canada (2011). *General Elections in Ontario*. (<http://www.parl.gc.ca/About/Parliament/FederalRidingsHistory/hfer.aspLanguage=E&Search=Gres&genElection=41&ridProvince=9&submit1=Search>, datum náhledu 19.12.2013).

SabreSocials.com (2011). *Main Ideologies of Parties in Canada* (<http://www.sabresocials.com/Danny/Socials%2011/Main%20ideologies%20of%20Political%20Parties%20in%20Canada.pdf>, datum náhledu 16.11.2013)

9. Resumé

There are many reasons, why Liberal Party of Canada declined after 41st federal elections. One of these causes, which we can mention is weak position and leadership abilities of the leader of Liberal Party since 2003. The next reason could be uninteresant Party's election platfrom, which is not able to compete with platforms of other parties. But also it could be events which have happened an which had big impact of decline of the Party.

The main aim of this bachelor thesis, which is called „The Causes of the fall of The Liberal Party of Canada after federal elections in 2011“ is the analysis of causes, why this strong and important Party in Canada lost his own position in canadian political system.

I devided my bachelor thesis into 2 parts. In first part I will analyse the causes, why Liberals dominated canadian political system for more than 70 years, I will also describe main ideology and events which could have an impact of gradual decline of party which culminated in federal elections in 2011. In this part I will described Sponsorship scandal which had a big impact on Liberal Party and after thit scandal Liberals became less responsible for voters. In this part I will mention causes, which mean that Liberal Party was strong in his most succesfull era. This era ended with resignation of Jean Chretien. His successor was a former Chretien's minister of finance Paul Martin. In this part I will also compare Liberal Party Platform' s from 2004, 2008 and 2011 and I would like to find changes in their policy.

In second part I will analyse the 41st federal elections and I will describe and analyse the platforms of important political parties in Canada. In this part I will compare the election platforms of three most sucessfull parties in this elections. And I would like to compare this platforms with party which was a big „surprise“ of 2008 elections and it was The Green Party of Canada. This party is called as „one issue party“, because of its aim at enviromental topics.

In second part I will analyse resultes of 41st federal elections and causes, why Liberal Party declined. In this bachelor thesis I will search answers for these questions: Why are Liberals so weak, when in the past were dominant party in Canadian political system? What are the causes of the decline of the Liberals?